

Belangenbehartiging door de VVSG

Overzicht van de politieke dossiers behandeld in de periode 1.1.2017-31.3.2018

VVSG: dé belangenbehartiger van het lokale beleidsniveau

Naast de dagelijkse dienstverlening aan de lokale besturen, de organisatie van studiedagen en vormingen en de productie van tal van papieren en digitale publicaties, is het opkomen voor de belangen van de Vlaamse lokale besturen een kernopdracht voor de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Dit leidt elk jaar tot vele tientallen Vlaamse, federale en soms ook Europese beleidsdossiers die worden aangekaart bij ministers en hun kabinet, in het parlement, op administraties, in tal van formele en informele contacten. Deze nota biedt een overzicht met een korte beschrijving van de ca. 100 dossiers van de periode januari 2017-maart 2018. Het beleidswerk van de VVSG is een belangrijke return voor het lidgeld dat de lokale besturen jaarlijks betalen.

De belangenbehartiging door de VVSG leidt niet altijd tot het verhoopte resultaat, maar in veel dossiers kon de VVSG het voorbije jaar voor de lokale besturen wel duidelijk zaken realiseren.

Enkele voorbeelden:

- Ondanks de budgettaire beperkingen, hield de Vlaamse regering ook in 2017 en 2018 vast aan de beloofde groei van het Gemeentefonds met 3,5%.
- Vanaf 1 september 2017 kregen de gemeenten eindelijk structurele voorschotten voor de aanvullende personenbelasting.
- De federale overheid ging door met de afgesproken uitbetaling van de saldi van het verkeersveiligheidsfonds.
- De federale regering besliste om in de jaren 2018, 2019 en 2020 telkens 121 miljoen euro te besteden aan de cofinanciering van de statutaire pensioenen van de lokale besturen.
- Het federale parlement besliste om het gemengd pensioen in te voeren, wat (op termijn) de pensioenfactuur van de lokale besturen moet milderen.
- De federale regering zorgde voor een betere financiële ondersteuning van de OCMW's in hun opdracht om mensen te integreren in de samenleving: een hogere vergoeding voor de personeelsinzet bij leefloondossiers, een extra vergoeding voor de begeleiding van cliënten in een individueel integratietraject (GPMI) en voor erkende vluchtelingen met een leefloon, weliswaar tijdelijk.
- De Vlaamse regering trok voor twee jaar extra budget uit voor de lokale besturen om erkende vluchtelingen te integreren in de samenleving.
- Het Vlaamse Parlement keurde, mede op vraag van de VVSG, een decreet goed waardoor gemeenten die geen of te laat het tarief van de opcentiemen op de onroerende voorheffing goedkeuren, automatisch terugvallen op het tarief van het jaar voordien.

Inhoud

1 Federale dossiers	6
1.1 <i>Fiscaliteit en financiën</i>	6
1.1.1 Patrimoniale informatie	6
1.1.2 Belasting op gemeentelijke roerende inkomsten	6
1.1.3 Voorschottensysteem aanvullende personenbelasting	6
1.1.4 Effect taxshift op ontvangsten aanvullende personenbelasting	6
1.1.5 Btw-compensatiefonds duurzame investeringen	6
1.1.6 Duidelijkheid over btw-behandeling van relatie gemeente en OCMW	6
1.2 <i>Veiligheid</i>	7
1.2.1 Aanpassing financiering politiezones	7
1.2.2 Werking politieraad	7
1.2.3 Elektronisch vergaderen politiecollege	7
1.2.4 Fusie van politiezones	7
1.2.5 Werklast politiezones met gemeenschapsinstellingen op het grondgebied	8
1.2.6 NAVAP-subsidies politiezones	8
1.2.7 Bestuurlijke handhaving	9
1.2.8 Rol private sector in lokaal veiligheidsbeleid	9
1.2.9 Financiering en werking hulpverleningszones	9
1.2.10 Uitbouw Netwerk Brandweer	10
1.2.11 Dringende geneeskundige hulpverlening	10
1.2.12 Opslagvergunning vuurwerk	10
1.2.13 Wetsontwerp diverse bepalingen Binnenlandse Zaken	10
1.3 <i>Burgerzaken</i>	11
1.3.1 Centraal strafregister	11
1.3.2 Modernisering burgerlijke stand	11
1.3.3 Inschrijving in de bevolkingsregisters in onbewoonbare panden	12
1.3.4 Registratie huurcontracten	12
1.3.5 Centraal register bewindvoering	13
1.3.6 Diverse bepalingen Binnenlandse Zaken	13
1.4 <i>Welzijn en werk</i>	13
1.4.1 Opvang asielzoekers	13
1.4.2 Harmonisatie leefloon en equivalent leefloon	14
1.4.3 Sociale balans bij geïndividualiseerde projecten maatschappelijke integratie (GPMI)	15
1.4.4 Actualisatie algemene omzendbrief recht op maatschappelijke integratie	15
1.4.5 Aanpassing vrijstelling socioprofessionele integratie (SPI)	15
1.4.6 Beroepsgeheim en terrorismebestrijding	16
1.4.7 Referentieadres daklozen	16

1.4.8 Hulp bij digitale registratie huurovereenkomsten	17
1.4.9 Wetsvoorstel installatiepremie	17
1.5 Personeel en pensioenen	17
1.5.1 Taxshift - Verlaging werkgeversbijdragen contractanten	17
1.5.2 Pensioenen	18
1.5.3 Digitale aangifte arbeidsongeschiktheid wegens ziekte	18
1.5.4 Gevolgen decreet lokaal bestuur op Sociale Maribel	19
1.6 Economie	19
1.6.1 Drankvergunningen	19
1.6.2 Kansspelproblematiek	19
2 Vlaamse dossiers	21
2.1 Bestuurlijke dossiers	21
2.1.1 Decreet lokaal bestuur en integratie gemeente-OCMW	21
2.1.2 Bestuursdecreet	22
2.1.3 Statuut lokale mandatarissen	23
2.1.4 Vrijwillige fusies	23
2.1.5 Financiering externe audit lokale besturen door Vlaanderen	23
2.1.6 Aanpassing systeem aanvullende belastingen	24
2.1.7 Vangnet voor laattijdige tariefbeslissingen opcentiemen onroerende voorheffing ...	24
2.1.8 Intergemeentelijke samenwerking	24
2.1.9 Integratie Eandis-Infrac	25
2.2 Personeel	25
2.2.1 Uitzendarbeid in Vlaamse lokale besturen	25
2.2.2 Proefproject werknemersstatuut kinderbegeleiders gezinsopvang	25
2.2.3 Nieuw rechtspositiebesluit	25
2.2.4 Tweede pensioenpijler	26
2.3 OCMW en sociaal beleid	26
2.3.1 Decreet lokaal sociaal beleid	26
2.3.2 Campagne Zorg voor de mens centraal, begint lokaal	27
2.3.3 Vlaams welzijns- en zorgbeleid voor ouderen	27
2.3.4 Conceptnota's thuiszorg	27
2.3.5 Conceptnota residentiële ouderenzorg	28
2.3.6 Nieuw woonzorgdecreet	28
2.3.7 Vlaamse Sociale Bescherming	29
2.3.8 OCMW's als indicatiestellers zorgverzekering	30
2.3.9 Urencontingent diensten gezinszorg	30
2.3.10 Financiering woonzorgcentra	30
2.3.11 Persoonsvolgende financiering personen met een handicap	31
2.3.12 Eerstelijnsgezondheidszorg en geïntegreerde zorg op de eerste lijn	31

2.3.13 Visienota gezinsopvang	32
2.3.14 Decreet Buitenschoolse Activiteiten.....	32
2.3.15 Flexibele groepsopvang (kinderopvang baby's en peuters)	33
2.3.16 Klimaatengagements welzijnsvoorzieningen	33
2.3.17 Naar een Vlaamse intersectoraal akkoord 'VIA 5'	34
2.3.18 VIA5 - Budget voor residentiële ouderenzorg	34
2.3.19 VIA 5 – Financieel groeipad groepsopvang baby's en peuters door lokale besturen	34
2.3.20 Lokale besturen aan zet bij uitbreiding budget kinderopvang baby's en peuters ...	35
2.3.21 Vlaamse kinderbijslag	36
2.3.22 Wijziging waterverkoopreglement	36
2.4 Werkgelegenheid.....	36
2.4.1 Generatiepact in de kinderopvang	36
2.4.2 Tijdelijke werkervaring.....	37
2.4.3 Sociale economie, wijk-werken en dienstencheques	37
2.4.4 Werk- en zorgtrajecten	37
2.4.5 Partnerschap VDAB-VVSG	37
2.4.6 Oprichting Mycadis tegen discriminatie in de dienstenchequesector	37
2.5 Omgeving en milieu	38
2.5.1 Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.....	38
2.5.2 Omgevingsvergunning	38
2.5.3 Gewestelijke stedenbouwkundige vergunning breedband	39
2.5.4 Woonreservegebieden	39
2.5.5 Instrumentendecreet	39
2.5.6 Gewestelijke verordening publiciteit.....	40
2.5.7 Taxi's	40
2.5.8 Rijbewijzen en rijopleiding.....	41
2.5.9 Decreet gemeentewegen	41
2.5.10 Regierol gemeenten op het vlak van afval.....	41
2.5.11 Aanleg en financiering rioleringen.....	41
2.5.12 Economische rapportering rioolbeheer	42
2.5.13 Planschadevergoeding onbebouwbaar maken waterrijke gronden	42
2.5.14 Code voor nuts- en infrastructuurwerken langs gemeentewegen	42
2.5.15 Uitrol warmtenetten	42
2.5.16 Kerkenbeleidsplan en restauratiepremies voor beschermde kerken.....	42
2.6 Wonen.....	43
2.6.1 Vlaams plan dak- en thuisloosheid	43
2.6.2 Huurdecreet.....	43
2.6.3 Huurwaarborglening.....	44
2.6.4 Aanpassing huurprijsberekening in sociale woningen	45
2.6.5 Wonen in eigen streek	45

2.6.6 Sociaal beheersrecht	45
2.7 Economie	46
2.7.1 Decreet integraal handelsvestigingsbeleid	46
2.7.2 Ambulante handel	46
2.7.3 Hinderpremie.....	47
2.7.4 Vrijstelling onroerende voorheffing omvorming handelspand tot woning	47
2.7.5 Logiesdecreet: aanpak informele logies	47
2.8 Diverse dossiers	48
2.8.1 Cultureel erfgoed.....	48
2.8.2 Aandacht voor landelijke gemeenten	48
2.8.3 Recuperatie betaalde bijdrage aan het energiefonds	48
2.8.4 Vlaams Stuurorgaan Informatie en ICT-beleid.....	48
3 Internationale dossiers	49
3.1 Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDGs) prominenter op de agenda	49
3.2 Europees beleid.....	49
3.3 Samenwerking met VLEVA	49

1 Federale dossiers

1.1 Fiscaliteit en financiën

1.1.1 Patrimoniale informatie

In het voorjaar van 2016 startte de VVSG een procedure voor het verkrijgen van een machtiging van de Privacycommissie die de lokale besturen toegang moet geven tot de meest recente en volledige informatie van het Kadaster. Dat werd in de loop van 2017 gerealiseerd.

1.1.2 Belasting op gemeentelijke roerende inkomsten

In april 2017 oordeelde het Antwerpse Hof van Beroep dat de fiscus ongelijk had in drie dossiers waarbij ze de gemeentelijke inkomsten uit standgelden op markten en kermissen of uit enkele concessies als roerend beschouwde, waardoor de gemeente hierop roerende voorheffing verschuldigd zou zijn. De VVSG verspreidde deze belangrijke arresten, en drong er bij de belastingdiensten op aan op hun houding hierin te herzien. Die vraag bleef voorlopig zonder resultaat.

1.1.3 Voorschottensysteem aanvullende personenbelasting

De VVSG en haar Waalse en Brusselse zusterorganisaties verwelkomde de goedkeuring van een wet over de installatie van een voorschottensysteem voor de gemeentelijke aanvullende personenbelasting. Vanaf september 2017 trad het systeem ook in werking. Daarmee werd een jarenlange eis van de VVSG eindelijk gerealiseerd.

1.1.4 Effect taxshift op ontvangsten aanvullende personenbelasting

De VVSG vroeg de FOD Financiën in het voorjaar van 2017 een geactualiseerde berekening van het effect van de taxshift op hun inkomsten uit de aanvullende personenbelasting. Het duurde tot begin 2018 eer die berekening er kwam. Het is de bedoeling dat de VVSG ze aan de gemeenten ter beschikking stelt via een interactief rekenblad, waarmee ze zelf simulaties kunnen maken.

1.1.5 Btw-compensatiefonds duurzame investeringen

De VVSG werd om advies gevraagd over een federaal wetsvoorstel dat een btw-compensatiefonds wil installeren voor lokale duurzame investeringen.

De VVSG oordeelde de bedoeling van het voorstel positief, maar vroeg naar instrumenten om een grotere impact te genereren en dus verder te gaan dan het voorstel, bv. door een btw-verlaging voor alle lokale investeringen. Voorts vreest de VVSG voor de aan het voorstel gelieerde extra administratieve lasten. Daarnaast wil de VVSG, in tegenstelling tot het voorstel, net wel duurzaamheidsinvesteringen in patrimonium voor ondersteuning laten in aanmerking komen.

1.1.6 Duidelijkheid over btw-behandeling van relatie gemeente en OCMW

Gezien de verregaande integratie van gemeente en OCMW en de mogelijke efficiëntiewinsten die daaruit volgen, is het niet wenselijk dat besturen op de onderlinge dienstverlening btw zouden moeten afdragen. De VVSG heeft dat regelmatig aangekaart. Eind december 2017 kwam

de bevestiging dat op de onderlinge levering van goederen en diensten geen btw verschuldigd is. Ook op de terbeschikkingstelling van personeel door gemeente of OCMW aan een ander publiekrechtelijk lichaam is geen btw verschuldigd.

1.2 Veiligheid

1.2.1 Aanpassing financiering politiezones

De VVSG werd om een standpunt gevraagd over de plannen van de minister van Binnenlandse Zaken om het bestaande solidariteitsmechanisme bij de financiering van de politiezones versneld af te bouwen. Dat mechanisme werd ingevoerd bij de politiehervorming in 2001, en kwam erop neer dat 'rijke' zones (21 in Vlaanderen) tijdelijk 25 miljoen euro minder kregen en 'arme' zones meer. Die solidariteit moest elk jaar met 1/12 verminderen om in 2014 uit te doven, maar al in 2004 werd de afbouw gehalveerd en in 2005 75% verminderd, zodat het nieuwe eindpunt van de solidariteit naar 2046 verschoof.

Minister van Binnenlandse Zaken Jambon wil die solidariteit nu in twee jaar afbouwen en daarvoor de middelen van de jaarlijkse indexering gebruiken. De VVSG ging principieel akkoord met een versnelde afbouw van de solidariteit, op voorwaarde echter dat geen enkele zone er in absolute cijfers op achteruit zou gaan. Verder verzette de VVSG zich tegen een aanpassing van het indexeringsmechanisme die tot gevolg zou hebben dat de federale dotatie zou dalen en herhaalde ze de vraag naar een financieringswet voor de lokale politie. Het kan niet dat de federale dotatie nog steeds bij KB wordt geregeld. Een wet moet meer langetermijnzekerheid bieden over de federale dotatie én meer transparantie over het verkeersveiligheidsfonds.

1.2.2 Werking politieraad

De VVSG pleitte er bij de Kamercommissie Binnenlandse Zaken voor om de regels voor de werking van de politieraad maximaal te laten samenvallen met de (gewestelijke) regels voor de gemeenteraad. In het verlengde daarvan zouden ook de bepalingen van de beleids- en beheerscyclus moeten worden doorgetrokken naar de politie- en hulpverleningszones.

De VVSG kreeg in maart 2018 ook de mogelijkheid om een en ander toe te lichten tijdens een hoorzitting in de Kamer. De blijvende betrokkenheid van raadsleden bij het lokaal veiligheidsbeleid is cruciaal om de lokale verankering en democratische legitimering van het veiligheidsbeleid te waarborgen.

1.2.3 Elektronisch vergaderen politiecollege

De VVSG gaf een positief advies bij een wetsvoorstel om het mogelijk te maken dat het politiecollege digitaal vergadert.

1.2.4 Fusie van politiezones

De VVSG maakte een overzicht van de fusies van politiezones die er tot nu toe zijn geweest of binnenkort op het programma staan. Daarin werd ook de vraag gesteld naar de impact van de gemeentelijke fusies op de politiezones. De schaaldiscussie binnen politiezones hangt nauw samen met de wijze waarop de gemeente omgaat met haar andere federale veiligheidsbevoegdheden: brandweer (georganiseerd in hulpverleningszones), noodplanning (soms interge-

meentelijk), gemeentelijke administratieve sancties en bestuurlijke handhaving (veelal intergemeentelijk georganiseerd, soms via provinciale sanctionerende personeelsleden), lokale politiezorg (via één- en meergemeentepolitiezones) en gemeenschapswachten en preventiebeleid. Een belangrijk aspect hierbij is de politieke aansturing: voor hulpverleningszones is gekozen voor een model met een zonecollege en een zoneraad waarin enkel de burgemeesters zetelen (en geen gemeenteraadsleden meer). Bij een eventuele schaalvergroting is een efficiëntere politieke aansturing van de veiligheidsbevoegdheden in elk geval wenselijk en noodzakelijk.

1.2.5 Werklast politiezones met gemeenschapsinstellingen op het grondgebied

In een gesprek met minister van Justitie Geens kaartte de VVSG de problematiek aan van de vier politiezones met gemeenschapstellingen voor bijzondere jeugdzorg op het grondgebied. Voor de overbrengingen van deze jongeren naar de jeugdrechtbank of verplaatsingen tussen jeugdinstanties wordt stelselmatig een beroep gedaan op de lokale politie. Deze opdrachten zijn onvoorspelbaar en belasten de betrokken politiezones, met een grote impact op de lokale politiewerking. Op die manier gaat ook een belangrijk deel van de beschikbare capaciteit voor de basispolitiezorg naar federale opdrachten. Deze horen in principe tot het takenpakket van de nieuwe Directie Beveiliging van de federale politie (DAB). De VVSG vraagt dan ook een billijke compensatie voor de betrokken politiezones. Verder is er nood aan een formele afspraak over de taakverdeling voor de andere opdrachten, zoals dringende medische overbrengingen, toezichts- en bewakingsopdrachten, incidentenafhandeling in en rond de instelling, risicoanalyses inzake terrorisme, agressie, ontsnappingen, enz.

1.2.6 NAVAP-subsidies politiezones

Na het arrest van het Grondwettelijk Hof in juli 2014, die de gunstige pensioenregeling voor de politie vernietigde, riep de federale overheid de 'NAVAP-regeling' in het leven. Hierdoor konden de personeelsleden van het operationele kader die een preferentiële pensioenleeftijd van 54, 56 of 58 jaar genoten vóór 10 juli 2014 in een stelsel van non-activiteit voorafgaand aan het pensioen stappen (NAVAP). Om dit te financieren ontvangen de politiezones 'subsidies' van de federale overheid. Eigenlijk financieren de politiezones deze NAVAP-regeling volledig zelf: want de federale overheid haalt, ondanks protest van de toenmalige DIBISS, deze middelen uit het gesolidariseerd pensioenfonds van de lokale besturen. Dat pensioenfonds financieren de lokale besturen, dus ook de politiezones, 100% zelf. Hoewel 65% van de potentieel begunstigden blijft werken, blijkt nu dat de 'subsidies' voor 2017 (35,6 miljoen euro) niet volstaan om de aanvragen te dekken. Daarom vermindert het NAVAP-KB de toegekende bedragen proportioneel. Tegen februari 2018 zullen de zones weten welk bedrag ze zullen ontvangen. De verwachting is dat de aanvragen in 2018 en 2019 zullen stijgen, waardoor de geplande subsidies voor 2018 (38 miljoen euro) en 2019 (36,8 miljoen euro) ook onvoldoende zullen zijn. De VVSG kaartte dit probleem aan bij de federale overheid.

1.2.7 Bestuurlijke handhaving

Lokale besturen maken steeds meer gebruik van de mogelijkheden voor bestuurlijke handhaving. Dit is complementair aan de strafrechtelijke handhaving en maakt deel uit van een geïntegreerd en integraal veiligheidsbeleid. Een VVSG-werkgroep heeft de bestaande knelpunten geïnventariseerd en een aantal aanbevelingen geformuleerd die de lokale bestuurlijke handhaving kunnen versterken. Op vraag van het kabinet Jambon maakte de VVSG een nota met aanbevelingen en concrete tekstvoorstellen. Daaruit vloeide een wetsontwerp voort, waarover de VVSG advies uitbracht. De tekst komt in grote mate tegemoet aan een aantal knelpunten die lokale besturen momenteel ervaren bij de bestuurlijke handhaving. Zo krijgen ze de mogelijkheid om inrichtingen te onderwerpen aan een uitbatingsvergunning (sommige gemeenten doen dit nu al, maar het wordt nu juridisch sterker verankerd) en de mogelijkheid om de moraliteit van uitbaters van inrichtingen te onderzoeken vooraleer ze een uitbatingsvergunning krijgen. Voorts wordt de afdwingbaarheid van bestuurlijke maatregelen van de burgemeester (bv. sluiting van een inrichting) versterkt door nieuwe instrumenten, zoals de bestuurlijke verzegeling en de bestuurlijke dwangsom. De VVSG verwelkomt verder het uniformiseren van verschillende artikelen in de Nieuwe Gemeentewet die burgemeesters toelaten om bestuurlijk op te treden (vandaag is er soms bekrachtiging door het college vereist en soms niet, of een kennisgeving aan de gemeenteraad). De informatiepositie van de burgemeester wordt ook versterkt doordat hij of zij alle noodzakelijke informatie kan opvragen bij verschillende diensten (politie, parket, enz....), weliswaar met een aantal beperkingen.

De VVSG vroeg wel aandacht voor het feit dat de informatiepositie van de burgemeester belangrijk is om weloverwogen beslissingen te kunnen nemen. Verder moet het moraliteitsonderzoek op een discrete wijze kunnen gebeuren (het gaat immers om persoonsgegevens) en de VVSG vraagt ook dat kan worden opgetreden tegen zogenaamde 'stromannen'.

1.2.8 Rol private sector in lokaal veiligheidsbeleid

De VVSG besprak de mogelijke gevolgen van een wijziging van het wettelijke kader over de rol van private veiligheidssector. Voor de VVSG kan de private bewakingssector inderdaad een functie vervullen binnen het lokale, integrale veiligheidsbeleid. Een goede afstemming tussen diverse wetgeving (bv. camerawetgeving, drones, informatie-uitwisseling en privacy) is daarbij wel belangrijk.

1.2.9 Financiering en werking hulpverleningszones

Eind 2017 werden de resultaten van een onderzoek naar de meerkosten van de brandweershervorming ten gevolge van het nieuwe brandweerstatuut aan de VVSG toegelicht door het kabinet van minister van Binnenlandse Zaken Jambon. De voornaamste conclusies zijn dat de meerkosten van de brandweershervorming in België gedekt zijn, er een evolutie richting de 50/50-kostenverdeling gebeurt en de federale sleutel voor de verdeling van de dotaties niet correct verdeelt over het geheel van de zones. Zo zijn er zeer grote regionale verschillen (bv. Vlaanderen-Wallonië), grote interzonale verschillen (bv. Waasland-Hainaut-Centre) en zeer grote intrazonale verschillen (bv. stad-gemeente). Op macroniveau blijven de gemeentelijke bijdragen constant. Voorts blijken er grote verschillen tussen de simulaties van 2014 (die de basis vormden voor het bepalen van de federale verdeelsleutels) en het onderzoek in 2017.

De VVSG waarschuwt voor evoluties binnen de brandweer die op termijn het prijskaartje kunnen optrekken, zoals de trend naar meer beroepskrachten, het moeilijker aantrekken van brandweervrijwilligers omwille van verhoogde (en quasi onhaalbare) professionaliteit met o.m. de impact van de gestegen opleidingsvereisten.

1.2.10 Uitbouw Netwerk Brandweer

De VVSG en de 20 Vlaamse hulpverleningszones zetten de eerste stappen om de krachten te bundelen in een nieuw 'Netwerk Brandweer'. Met de twintig Vlaamse hulpverleningszones zou er zo één aanspreekpunt voor de verschillende regeringen ontstaan over brandweermateries. Het Netwerk Brandweer zal ook aan expertise-opbouw doen, en zich opwerpen als de belangenbehartiger op het vlak van brandweer. Er wordt gewerkt aan een structuur die zowel de politieke als de operationele component van de brandweerstructuren in voldoende mate weer spiegelt.

1.2.11 Dringende geneeskundige hulpverlening

Door de wijzigingen aan het personeelsstatuut is de dringende geneeskundige hulpverlening (ambulancediensten) die de brandweerdiensten uitvoeren voor vele zones onbetaalbaar geworden. De VVSG drong bij minister van Binnenlandse Zaken Jambon en minister van Volksgezondheid De Block herhaaldelijk aan op een oplossing ten gronde. Als de financiering niet in orde komt, wil de VVSG een debat over de vraag of de gemeenten en de hulpverleningszones hier nog wel een rol te vervullen hebben.

1.2.12 Opslagvergunning vuurwerk

De minister van Economie voerde eind 2017 een actualisering door van de (enigszins verouderde) Belgische reglementering over de opslag van vuurwerk. Die houdt in dat het afleveren van dergelijke opslagvergunningen voortaan volledig op het niveau van de minister wordt gebracht. Afhankelijk van het type opslagplaats, zal een melding aan de FOD Economie of een vergunning van de FOD Economie nodig zijn. Er wordt ook in vrijstellingen voorzien. Door de wijziging wordt de bevoegdheid van gemeenten om advies te geven dus niet langer gegarandeerd. Een gemeente krijgt daardoor weinig ruimte inzake de normering van dergelijke opslagplaatsen op haar grondgebied. De VVSG gaf deze bezorgdheden door aan de minister.

1.2.13 Wetsontwerp diverse bepalingen Binnenlandse Zaken

De VVSG werd begin 2018 om advies gevraagd over een wetsontwerp met tal van wijzigingen op het vlak van Binnenlandse Zaken.

Het ging o.m. over het bestrijden van identiteitsfraude, over de werking van de hulpverleningszones en over veiligheid. De VVSG:

- Vroeg meer delegatiemogelijkheden binnen de hulpverleningszones, een beetje naar het voorbeeld van wat al langer binnen de gemeenten bestaat.
- Was het niet eens met het verplichte karakter van de oprichting van een 'Bureau van de Vrijwilliger' bij de hulpverleningszones.
- Vroeg bijzonder bewijswaarde voor vaststellingen door de politie van parkeerovertradingen.

- Had vragen bij een verplichte psychotechnische proef voor gemeenschapswachten.
- Vroeg de invoering van de bestuurlijke dwangsom om bestuurlijke maatregelen van de burgemeester beter af te dwingen.

(zie ook 1.3.6)

1.3 Burgerzaken

1.3.1 Centraal strafregister

De VVSG volgde ook in 2017 de digitalisering van het strafregister op de voet. Voor de VVSG moet de FOD Justitie een professionele dienstverlening leveren aan gemeenten, zowel voor, tijdens als na de overgangstermijn (2017-2018). De VVSG vroeg daarom herhaaldelijk naar een responsieve helpdesk en tussentijdse vormingen of contactmomenten voor gemeenten. De VVSG bleef gedurende het hele proces ook de zeer manke communicatie tussen de FOD Justitie en de gemeenten aanklagen: gemeentelijke vragen bleven onbeantwoord en het ontbrak aan een duidelijk invoeringstraject voor de hele hervorming, dat ook wordt nageleefd. Voorts bleven de parketten uittreksels bij de gemeenten opvragen, ook nadat die al waren aangesloten op het centrale strafregister. Begin 2017 kwam er op vraag van de VVSG dan toch een webstek voor de gemeenten waarop alle informatie over het project werd gebundeld. In een gesprek met minister van Justitie Geens kaartte de VVSG o.a. deze knelpunten aan:

- Het feit dat politiediensten alleen voor hun opdrachten van gerechtelijke politie toegang hebben tot het Centraal Strafregister. Dat zou moeten worden uitgebreid.
- Het feit dat het Centraal Strafregister verrijkt moet worden met andere informatie dan niet-uitgewiste veroordelingen, zoals informatie over ontzettingen en minnelijke schikkingen.
- De vele vragen die het archaïsche aanvraagformulier voor een uittreksel van het strafregister blijft vragen oproepen. Metingen van de administratieve taaklast wijzen uit dat dit formulier ervoor zorgt dat de dienstverlening van de gemeenten op dat vlak minder vlot verloopt dan voor de aansluiting op het Centraal Strafregister.

Begin 2018 was de overgang naar een centraal strafregister dan eindelijk toch een feit.

1.3.2 Modernisering burgerlijke stand

De VVSG werd eind 2017 om advies gevraagd over het voorontwerp van wet over de modernisering en digitalisering van de burgerlijke stand. De analyse van het omvangrijke ontwerp leverde een reeks belangrijke bedenkingen op. Zo verzette de VVSG zich tegen de zogenaamde validatieregule, waardoor ook wijzigingen aangebracht door derden (bv. door de griffier van de rechtbank na een echtscheidingsvonnis) zouden moeten gevalideerd worden door de ambtenaar van de burgerlijke stand. Hij zou hiervoor ook de volle verantwoordelijkheid dragen, al kan hij uiteraard de elementen van een gerechtelijke uitspraak niet aanpassen. Verder is de VVSG het niet eens met de creatie van een reeks nieuwe akten zonder enige toegevoegde waarde. De impact van de gemeenten in het geplande beheerscomité voor de databank van de akten van de burgerlijke stand moet groter worden en de VVSG wil ook vermijden dat er, naast de digitale akten, nog andere registers en documenten zouden moeten worden bijgehouden.

De VVSG nam verder geen standpunt in over de getuigen bij een huwelijk, maar vroeg wel een soepele en rechtszekerheid vervangingsregeling voor de ambtenaar van de burgerlijke stand. Tot slot kon de VVSG zich vinden in het voorstel om de bevoegdheid voor de registratie van een naamswijziging bij de gemeente te leggen.

De VVSG formuleerde deze bedenkingen ook in een formeel gesprek met minister van Justitie Geens. Uiteindelijk bleek dat veel van deze VVSG-voorstellen ook terecht kwamen in het wetsontwerp dat uiteindelijk in de Kamer werd ingediend.

1.3.3 Inschrijving in de bevolkingsregisters in onbewoonbare panden

De commissie Binnenlandse Zaken van de Kamer vroeg de VVSG om advies over een wetsvoorstel dat de inschrijving in de bevolkingsregisters wanneer een woning onbewoonbaar is verklaard wil verbieden. De indieners van het voorstel zien dit als een element in de strijd tegen huisjesmelkerij.

Een dergelijk verbod lijkt op het eerste gezicht logisch. Toch rijzen er ook vragen bij het voorstel. Zo wordt er het best een onderscheid gemaakt tussen eigenaar-bewoners en huurders. Een eigenaar moet in zijn eigen woning kunnen ingeschreven worden. De VVSG vraagt ook om na te denken over één algemeen geldende toepasbare en heldere oplossing voor alle mogelijke situaties waar een inschrijving in de bevolkingsregisters botst met niet gewenste bewoning. Een persoon niet inschrijven in het bevolkingsregister heeft ook ernstige gevolgen. Als dit voorstel er komt, moet dan ook de nodige aandacht gaan naar het mogelijks verlies van rechten voor de mensen in deze situatie.

De VVSG steunt zoals gezegd de intentie van de indieners om de strijd aan te gaan tegen huisjesmelkers. Volgens de Vlaamse Wooncode is het ter beschikking stellen (o.a. verhuren) van een niet-conforme woning ook strafbaar. De wooninspectie, de parketten en de lokale besturen moeten dus versterkt worden om tegen deze praktijk op te treden, want het zijn vooral de verhuurders die gesanctioneerd moeten worden. De VVSG benadrukt het belang van het voorkomen van bewoning in onbewoonbaar verklaarde woningen. Gemeenten leveren hiervoor al veel inspanningen, bv. door de onbewoonbaarheid openbaar aan te plakken, in herhuisvesting te voorzien in noodwoningen, mensen te begeleiden naar een andere woning, enz.

1.3.4 Registratie huurcontracten

Ten gevolge van de afbouw van de registratiekantoren vroeg de FOD Financiën de gemeenten en OCMW's om de burgers te ondersteunen bij de elektronische registratie van de huurovereenkomst.

De VVSG gaf, na overleg met Brulocalis en UVCW, aan dat de registratie van de huurcontracten de verantwoordelijkheid van de federale overheid is. De ondersteuning bij het registreren van een huurcontract is in beginsel geen taak van de lokale overheid. Volgens de VVSG, Brulocalis en UVCW kunnen gemeenten dit alleen op zich nemen met een passende, volledige financiële vergoeding per behandeld huurcontract. Bovendien moet de samenwerking gebeuren op vrijwillige basis, met federale ondersteuning aan de gemeenten (opleiding, helpdesk, eventuele back up bij ziekte of afwezigheid, juridische ondersteuning...). Ook vraagt de VVSG dat de toepasselijke software efficiënt en betrouwbaar werkt. Daarnaast is het voor de koepelverenigingen ook van belang dat gemeenten de eventueel verkregen gegevens kunnen

gebruiken voor sensibiliseringsacties, informatieve briefwisseling en andere lokale beleidsdoelstellingen en dat de gemeente niet aansprakelijk kan zijn voor eventuele fouten bij de registratie van het huurcontract. Dit antwoord werd in een gezamenlijke brief met Brulocalis en UVCW aan de FOD Financiën overgemaakt.

1.3.5 Centraal register bewindvoering

Het Kabinet van de minister van Justitie nodigde de VVSG begin maart 2018 uit om deel te nemen aan een overleg met het oog op de oprichting van een centraal register bewindvoering. Verder wenst men de processen met betrekking tot de bewindvoering te digitaliseren en de daarop betrekking hebbende regelgeving te moderniseren. De VVSG nam deze gelegenheid te baat om de pijnpunten van het systeem waarmee de gemeenten dagelijks geconfronteerd worden (hoofdzakelijk de onvolledige datastroom van de vredegerechten naar de gemeenten), op te lijsten, zodat daarmee bij het herschrijven van de regelgeving en de processen van meet af aan rekening kan worden gehouden.

1.3.6 Diverse bepalingen Binnenlandse Zaken

De VVSG werd begin 2018 om advies gevraagd over een wetsontwerp met tal van wijzigingen op het vlak van Binnenlandse Zaken (wijzigingen aan de regelgeving aangaande het rijksregister, de bevolkingsregisters, de identiteits- en vreemdelingenkaarten). De VVSG wees onder meer op enkele incoherenties en onduidelijkheden van het systeem, waardoor een correcte uitvoering van de regels erg moeilijk zou zijn. Tevens werd gewaarschuwd voor de meerkosten verbonden aan het plan om identiteitskaarten te voorzien van vingerafdrukken. (zie ook 1.2.13)

1.4 Welzijn en werk

1.4.1 Opvang asielzoekers

De VVSG nam een standpunt in over de afbouw van de opvangcapaciteit in Lokale Opvanginitiatieven of LOI. Die moet zorgvuldig gebeuren: eerst vrijwillig en alleen als dit niet voldoende oplevert kan men overgaan naar gedwongen sluitingen, weliswaar met een voldoende lange opzegtermijn en een financiële compensatie (bv. wegens de lopende huurcontracten). Er moeten verder genoeg bufferplaatsen zijn zodat er bij een nieuwe verhoogde instroom van asielzoekers voldoende opvangplaatsen zijn. Het risico van de fluctuaties in de instroom mag niet alleen bij de lokale besturen gelegd worden. De VVSG wil ook een evaluatie van het nieuwe opvangmodel waarbij LOI vooral ingeschakeld worden voor de transitieopvang, dat is de uitstroom van bewoners met een positieve beslissing en in mindere mate voor de opvang van asielzoekers met een hoge beschermingsgraad. Dat leidt tot een groot verloop in de LOI's en dus voor begeleiding en een sterke focus op het zoeken naar huisvesting. Hierdoor gaat veel expertise verloren. In februari 2018 werd uiteindelijk beslist om 3.600 LOI-plaatsen te sluiten. De afbouw zal in eerste instantie vrijwillig zijn en in tweede instantie gedwongen aan de hand van deze criteria: spreiding, flexibiliteit en integratie-inspanningen. De opzegtermijn van zes maanden wordt gerespecteerd. Financiële compensatie zijn in de huidige budgettaire context niet mogelijk.

De VVSG kon zich vinden in het voorstel dat de voor een LOI opgebouwde reserves uit het verleden eenmalig voor 75% teruggestort zouden moeten worden aan of Fedasil, en dat de OCMW's de resterende 25% mogen houden en ruimer mogen besteden dan de loutere opvang van asielzoekers. Verder zouden OCMW's voortaan 10% van de jaarlijkse subsidie van Fedasil mogen reserveren voor onverwachte meerkosten (bv. renovaties, onderhoud) of minderontvangsten (bv. leegstand). Als er op het einde van het boekjaar meer dan 10% overschot is, dan gaat dat saldo terug naar Fedasil. OCMW's zouden met de goedkeuring door Fedasil ook tot 30% van de jaarlijkse subsidie aan investeringen kunnen besteden. Bij dit voorstel vroeg de VVSG wel absolute zekerheid over de werkingsreserve van 10% en over de bestemming die aan de 25% van de opgebouwde reserves kan gegeven worden.

Tot slot is er de blijvende klacht over de verdeling van de toewijzingen door Fedasil. Sommige LOI hebben maanden een erg lage bezettingsgraad terwijl andere LOI ononderbroken rond de 80% bezetting schommelen.

1.4.2 Harmonisatie leefloon en equivalent leefloon

Het federale regeerakkoord voorziet in een harmonisatie van het leefloon en het equivalent leefloon. In een rapport besteld door de POD Maatschappelijke Integratie staan hiervoor een aantal mogelijke pistes, met hun voor- en nadelen. Voor OCMW-cliënten heeft dit dossier weinig of geen repercussies, want beide bedragen zijn gelijk. Het is vooral belangrijk voor de maatschappelijk werkers van de sociale diensten van de OCMW's: zal de harmonisering leiden tot administratieve vereenvoudiging en gemakkelijker werken? Voor de VVSG heeft een harmonisatie enkel zin als er geen residuair stelsel overblijft, want alleen zo wordt de beoogde vereenvoudiging gerealiseerd. Als dit niet haalbaar zou zijn binnen de beoogde timing, kan de VVSG zich vinden in een tussenoplossing met een gedeeltelijke harmonisatie en met een gefaseerde aanpak. In elk geval moet de gekozen oplossing budgetneutraal zijn voor de OCMW's.

Uiteindelijk zal er toch geen grote harmonisatie komen. Enkele categorieën begunstigden uit de OCMW-wet zullen voortaan wel onder de RMI-wet vallen, zoals in 2016 gebeurde met de subsidiair beschermden. Er komt ook één systeem van terugbetaling en een gelijkschakeling van procedures en ICT-toepassingen, wat tot administratieve vereenvoudiging voor de OCMW's en de POD MI moet leiden. De VVSG formuleerde hieromtrent nog een aantal bijkomende vragen. De harmonisatie mag geen nieuwe begunstigden toevoegen, maar ook geen bestaande uitsluiten. Het RMI-systeem van terugvordering wordt het nieuwe eengemaakte systeem dat voor administratieve vereenvoudiging moet zorgen. Verder moet de termijn voor terugvordering bij de POD MI verhoogd worden van 45 naar 60 dagen. De VVSG wil ook niet dat de extra 10% terugbetaling van het leefloon voor de Geïndividualiseerd Projecten Maatschappelijke Integratie (GPMI) meegeteld wordt als compensatie voor de minderontvangsten van de OCMW's, want die 10% is niet besteedbaar (verplicht gebruik voor bijkomende begeleiding van cliënten). Dat standpunt werd niet gevolgd. De VVSG pleit voor een overgangsmaatregel van bv. 5 jaar waarbinnen geen enkel individueel OCMW minder toelagen van de POD MI mag ontvangen als gevolg van deze harmonisatie. Tegelijk werd gewezen op het risico dat bepaalde begunstigden hun recht op equivalent gewaarborgde kinderbijslag kunnen verliezen

door de overstap equivalent leefloon naar leefloon. De Vlaamse Kinderbijslag kan een oplossing bieden. Als dat niet gebeurt, moet er maar een federaal opvangnet komen.

1.4.3 Sociale balans bij geïndividualiseerde projecten maatschappelijke integratie (GPMI)

De VVSG kreeg verontruste reacties van OCMW's over de zgn. sociale balans die de POD MI oplegt vóór het afsluiten van een GPMI. Het was onduidelijk of het ging om een bijkomend document naast het sociaal verslag en hoe de inspectie van de POD MI ermee zou omgaan. Bovendien bestaat de vrees dat administratieve procedures belangrijker zouden worden dan de begeleiding van cliënten.

De VVSG vindt, net als de POD MI, dat een GPMI geen standaardcontract mag zijn. De inhoud moet gebaseerd zijn op een grondig sociaal onderzoek, vanuit de mogelijkheden en beperkingen van elke individuele cliënt. Een sociale balans kan een nuttig instrument zijn om het sociaal onderzoek te steunen, maar mag niet vervallen in een administratieve verplichting die bij een controle van de inspectie van de POD MI afgevinkt wordt. Het zou veel nuttiger zijn dat de POD MI op zijn website een aantal voorbeeld-instrumenten publiceert die door de OCMW's gebruikt worden om de competenties van cliënten in kaart te brengen.

1.4.4 Actualisatie algemene omzendbrief recht op maatschappelijke integratie

In de loop van 2017 werd door de POD Maatschappelijke Integratie gestart met de actualisatie van de algemene omzendbrief over het recht op maatschappelijke integratie. De stuurgroep sociale diensten en de collegagroep OCMW-juristen van de VVSG formuleerden een reeks opmerkingen bij een ontwerpversie met de bedoeling van de omzendbrief een werkbaar instrument te maken voor de maatschappelijk werkers van de OCMW's. De nota werd aangevuld en onderschreven door de zusterverenigingen Brulocalis en UVCW. De POD Maatschappelijke Integratie hield slechts gedeeltelijk rekening met deze opmerkingen, waardoor die bij een volgende aanpassingsronde opnieuw op tafel zullen komen. De nieuwe omzendbrief werd op 27 maart 2018 door minister van maatschappelijke integratie Ducarme ondertekend.

1.4.5 Aanpassing vrijstelling socioprofessionele integratie (SPI)

De VVSG bekeek een voorstel tot aanpassing van de socioprofessionele vrijstelling in het kader van de RMI-wet. Het voorstel betekent in elk geval een administratieve vereenvoudiging. Het behoudt ook de stimulans voor leefloongerechtigden om aan het werk te gaan. Verder is het positief dat het onderscheid tussen studenten met en zonder studiebeurs verdwijnt. De VVSG verwelkomt verder het feit dat aan de OCMW's de nodige ICT-instrumenten voor de berekeningen ter beschikking zouden worden gesteld.

Toch zijn er ook aandachtspunten. Zo pleitte de VVSG voor een duidelijke en voor de maatschappelijk werkers werkbaar omzendbrief (of een hoofdstuk in de algemene omzendbrief over het recht op maatschappelijke integratie), geïllustreerd met voorbeelden over de berekeningswijze. De beloofde ICT-toepassing is hiervoor, en de kosten ervan worden het best gedragen door de federale overheid. Verder vond de VVSG het voorstel voor de overdracht van de SPI-vrijstelling vrij complex en onduidelijk. Bovendien blijkt bij de toepassing voor leefloongerechtigde personen met een gezin het maximuminkomen om de SPI-vrijstelling te kunnen

genieten hoger dan het minimumloon. Tot slot verwacht de VVSG dat door de hogere bedragen van de vrijstelling meer leefloners die in een artikel 60 tewerkstelling (TWE) terechtkomen, een aanvullend leefloon zullen ontvangen.

1.4.6 Beroepsgeheim en terrorismebestrijding

De VVSG nam begin 2017 deel aan een hoorzitting van de parlementaire onderzoekscommissie 'terroristische aanslagen'. De commissie wilde weten op welke wijze OCMW's meewerken aan initiatieven die radicalisering willen voorkomen en/of beteugelen.

Daarnaast besprak de VVSG een ontwerp-omzendbrief die de wet tot wijziging van het wetboek van Strafvordering om de strijd tegen het terrorisme te bevorderen moet uitleggen aan de OCMW's. Die riep wel een reeks vragen op. De VVSG blijft bij haar standpunt dat een toegang tot de KSZ de parketten al heel ver op weg zou kunnen helpen. Positief is het feit dat de omzendbrief stelt dat inlichtingen doorgeven het best hiërarchisch kan gebeuren. Daardoor wordt de individuele maatschappelijk werker toch wat verlost van de last die het doorgeven van inlichtingen binnen het spanningsveld met zijn beroepsgeheim met zich brengt.

1.4.7 Referentieadres daklozen

De VVSG formuleerde een reeks opmerkingen bij opeenvolgende versies van een ontwerp-circulaire van de ministers van Maatschappelijke Integratie en Binnenlandse Zaken over het referentieadres voor daklozen. Het gaat om een coördinatie en actualisering van vroegere omzendbrieven. De VVSG betreurde dat het ontwerp niet tot stand kwam na een voorafgaand traject en discussie met OCMW's, gemeenten en armoedeverenigingen. De VVSG haalde diverse onduidelijkheden en pijnpunten aan, zoals het feit dat het referentieadres 'in beginsel' bij het OCMW moet worden genomen, maar tegelijk ook nog kan bij een natuurlijke persoon, de duur van het referentieadres, de interpretatie van de controle op dakloosheid door enerzijds het OCMW en anderzijds door de gemeente, de samenwerking met de gemeente die niet altijd even duidelijk is, het grotere administratieve werk voor de OCMW's, enz.

Voor de VVSG is het referentieadres voor een dakloze een instrument van hulpverlening, bedoeld om de rechten van iemand te vrijwaren. Oneigenlijk gebruik moet vermeden worden. De toekenning van dat adres aan een dakloze is de start van een (hulpverlenings)traject, met als doel mensen te helpen om te komen tot een duurzame woonsituatie. Het referentieadres is dus bijna per definitie een tijdelijk instrument. De verschijningsvormen van dakloosheid zijn heel divers. Dat betekent dat vanuit hulpverleningsoogpunt een ruime definitie moet gehanteerd worden zodat zo goed als elke situatie kan ondervangen worden. Voorts vindt de VVSG het een opdracht voor de OCMW's om te onderzoeken of iemand dakloos is. Ze moeten dus een rol spelen bij elke aanvraag van een referentieadres voor een dakloze bij een particulier. Die begeleiding kost ook tijd en middelen, en moet dus vergoed worden.

De VVSG vroeg uitdrukkelijk om een reeks onduidelijkheden uit te klaren, zodat op het terrein het OCMW en de gemeente weten hoe ze moeten omgaan met een referentieadresaanvraag zodat men een wettelijk instrument goed kan toepassen. Het is ook belangrijk dat alle federale overheidsdiensten de circulaire op dezelfde manier interpreteren. Vandaag is dat niet het geval, wat lokaal tot discussies tussen gemeenten en OCMW's leidt.

1.4.8 Hulp bij digitale registratie huurovereenkomsten

Door een afbouw van het aantal registratiekantoren van de FOD Financiën kreeg de VVSG de vraag of gemeenten en OCMW's kunnen assisteren bij de elektronische registratie van huurcontracten. De VVSG antwoordde dat deze registratie in principe geen taak is van de lokale overheid. Om dit te kunnen doen, zou de FOD Financiën dus moeten voorzien in een passende vergoeding en moeten gemeenten en OCMW's de keuze hebben om deze extra dienstverlening al dan niet aan te bieden. Voorts zou de federale overheid lokale besturen hierin moeten ondersteunen en is er juridische klaarheid nodig over de aansprakelijkheid en over het gebruik van gegevens door de gemeente voor sensibiliseringsacties.

1.4.9 Wetsvoorstel installatiepremie

De VVSG nam een standpunt in over een wetsvoorstel om de verschillende installatiepremies te harmoniseren. Een dergelijke premie dient om mensen eenmaal in hun leven de mogelijkheid te geven om na een periode van dakloosheid te helpen om terug een menswaardig bestaan te leiden, bv. door de nieuwe woonst van een basisinrichting te voorzien. Volgens de VVSG verbetert het wetsvoorstel op een aantal punten de werking van de installatiepremie. Het is logisch dat de verschillende stelsels geharmoniseerd worden en ook de toeslag voor minderjarige kinderen is positief. Verder staat de VVSG achter de nieuwe mogelijkheid om de installatiepremie in schijven uit te betalen. Anderzijds mag voor de VVSG samenwoning niet bestraft worden en moet er ook aandacht zijn voor andere vormen van samenwonen dan het klassieke gezin. Eén installatiepremie per gezin is goed, niet één per adres.

Verder wil de VVSG dat de huursubsidie en de installatiepremie worden losgekoppeld. Nu heeft een dakloze die een conforme woning betreft alleen recht op een huursubsidie (onder bepaalde voorwaarden) als hij een installatiepremie van het OCMW heeft ontvangen. Dit leidt tot ongewilde effecten.

1.5 Personeel en pensioenen

1.5.1 Taxshift - Verlaging werkgeversbijdragen contractanten

Via een wet van eind 2015 kwam er, als onderdeel van de zogenaamde taxshift, voor de private profitwerkgevers een geleidelijke verlaging van de basiswerkgeversbijdragen tot 25%. Ondanks pogingen van de VVSG, gold deze verlaging niet voor de contractanten bij lokale besturen.

De VVSG kon aantonen dat daardoor een heel duidelijk verschil in behandeling ontstond tussen enerzijds de publieke sector en anderzijds de private sector, ook voor activiteiten (bv. gezondheidszorg) die voor de rest identiek zijn. Uit diverse onderhandelingen met de top van de federale regering bleek dat die het probleem erkende, maar tot aanpassingen kwam het niet. De VVSG besliste daarom dat ze de federale regering een laatste keer zou vragen om bij de begrotingsopmaak voor 2018 extra middelen zou uittrekken om deze discriminatie weg te werken. Zonder positief resultaat, overwoog de VVSG een procedure bij de Europese Commissie wegens een mogelijke schending van de staatssteunregels.

1.5.2 Pensioenen

Toen begin 2017 de voortgang van een voorontwerp van wet dat een gemengd pensioen zou invoeren in het slop leek te zitten, vroeg de VVSG formeel aan de minister van Pensioenen en de federale regeringstop om hier toch mee door te gaan. Tegelijk herhaalde de VVSG haar eerdere bedenkingen bij een voorstel om de uitbouw van een tweede pensioenpijler te promoten door de betrokken besturen een korting toe te kennen op de responsabiliseringsbijdrage. De VVSG gaf ook advies voor de oplossing van het liquiditeitsproblematiek ten gevolge van het feit dat de responsabiliseringsbijdrage pas een jaar na de feiten gefactureerd wordt. De VVSG aanvaardde het geleidelijk vooruitschuiven van de betaling van de responsabiliseringsbijdrage naar het jaar waarop ze betrekking heeft onder voorbehoud dat er in overleg met de gewesten rekening wordt gehouden met de budgettaire effecten voor de betrokken besturen. Verder wenst de VVSG een discussie ten gronde te voeren over het feit dat lokale besturen als enige overheidsniveau volledig zelf instaan voor de financiering van hun lokale ambtenarenpensioenen.

De reserves van de besturen die aangesloten waren bij ex-pool 1 moeten in elk geval te allen tijde kunnen ingezet worden om de stijgende pensioenuitgaven voor de betrokken besturen te milderen voor de jaren 2020 en volgende. De inzet van reserves van ex-pool 1 zijn daarom niet beschikbaar voor het thesaurieprobleem van het Gesolidariseerd Pensioenfonds voor de jaren 2020 en volgende.

Toen de behandeling van de wet die de pensioenregeling voor lokale statutaire medewerkers aanpast stil lag ten gevolge van een belangenconflict, deed de VVSG samen met haar Waalse en Brusselse collega's een voorstel voor een bijkomende wijziging. Die zou erop neerkomen dat gemeente en OCMW ervoor zouden kunnen kiezen om voor de berekening van de pensioenbijdrage van hun statutaire medewerkers als één geheel beschouwd te worden, waardoor verschuivingen van die medewerkers tussen gemeente en OCMW geen financiële gevolgen op het vlak van pensioenen zouden hebben.

De VVSG verwelkomde ook de beslissing van het federale parlement om 121 miljoen uit de door de lokale besturen betaalde loonmatigingsbijdrage vanaf 2018 aan te wenden voor de financiering van de lokale overheidspensioenen. Voorheen ging dat bedrag naar de algemene sociale zekerheid.

Verder besliste de VVSG om van de pensioenproblematiek een belangrijk item te maken in het memorandum voor de volgende parlementsverkiezingen (voorjaar 2019). Overstappen van een gesloten systeem (met alleen bijdragen van de lokale besturen) naar een open systeem (medegefinancierd door de Schatkist, zoals bij de andere pensioenstelsels) moet daarbij een uitgangspunt zijn.

1.5.3 Digitale aangifte arbeidsongeschiktheid wegens ziekte

De VVSG stemde in met het voorstel dat de Vlaamse lokale besturen gezamenlijk in de digitalisering van de medische attesten voor hun personeel zouden stappen, maar formuleerde hierbij enkele opmerkingen. Zo zijn de ervaringen van de OCMW's met de zogenaamde e-box niet

eenduidig positief, is het belangrijk om te blijven werken met authentieke bronnen en adresgegevens volgens CRAB-formaat en speelt ook de informatieveiligheid, een aspect dat met de stijgende integratie gemeente-OCMW steeds belangrijker wordt.

1.5.4 Gevolgen decreet lokaal bestuur op Sociale Maribel

De VVSG kwam op diverse fora tussen om de ongewenste gevolgen van het decreet lokaal bestuur op de middelen uit de Sociale Maribel te milderen. Ten gevolge hiervan kan het immers zijn dat een OCMW van rechtswege een of twee medewerkers verliest: de gedeelde secretaris of financieel beheerder die vanuit het OCMW ook de gemeente bediende wordt door het decreet automatisch, vanuit de gemeente de nieuwe algemeen directeur of financieel directeur. Maar het is ook mogelijk dat na een selectieprocedure de OCMW-secretaris of financieel beheerder de nieuwe directeur wordt, of dat hij of zij in de gemeente een adjunct functie krijgt, toegevoegd aan de algemeen of financieel directeur. De VVSG deed er alles aan om ervoor te zorgen dat dergelijke bewegingen niet zouden beschouwd worden als een schending van de voorwaarden qua personeelsvolume bij de OCMW's, en dus niet tot een vermindering van het aantal gesubsidieerde arbeidsplaatsen. Daarnaast ijverde de VVSG voor een zo soepel mogelijke procedure om het bovenstaande gerealiseerd te krijgen, zowel in relatie tot de federale overheid als binnen de besturen zelf.

1.6 Economie

1.6.1 Drankvergunningen

De VVSG pleit al jaren voor een drastische modernisering en vereenvoudiging van de (oorspronkelijk fiscale) regelgeving over de vergunningen voor het slijten van gegiste en sterke drank, de zogenaamde drankvergunningen. Gemeenten worden dagelijks geconfronteerd met de verouderde (1953 en 1983) en ongecoördineerde regelgeving. Sinds 2014 heeft de VVSG uitgewerkte voorstellen bezorgd aan het kabinet van minister Jambon, op basis een grondige analyse en bespreking van de problematiek in de schoot van de VVSG-Overlegtafel Horeca. Dit alles werd afgestemd op het traject bestuurlijke handhaving (supra). Ondanks veelvuldig overleg en uitgebreide en concrete voorstellen, werd hierbij echter geen vooruitgang geboekt, met uitzondering van de elementen m.b.t. het traject bestuurlijke handhaving. Daardoor blijven gemeenten worstelen met verouderde en irrelevante uitsluitingsgronden, compleet overbodige maar verplichte hygiënecontroles en talloze onduidelijkheden over de correcte interpretatie. Veel gemeenten passen deze regelgeving dan ook niet meer correct toe. De VVSG blijft ijveren voor 1) een modernisering van de uitsluitingsgronden, 2) de afschaffing van de hygiënevereisten, 3) een vergunningverlening van de reizende drankslijterijen op federaal niveau en – het meest fundamenteel – 4) het overschakelen van een verplichte eenmalige voorafgaandelijke vergunningsaanvraag naar een systeem met facultatieve vergunningen (enkel als de gemeente ze nodig acht) en een focus op de malafide horecaondernemers.

1.6.2 Kansspelproblematiek

In een gesprek met minister van Justitie naar aanleiding van de te wijzigen regelgeving over de kansspelen lichtte de VVSG haar memorandum met knelpunten en verbetervoorstellen toe.

De VVSG pleitte hierbij voor een grotere en actievere gemeentelijke rol, vooral voor de kansspelinrichtingen klasse III (bingo's in café's) en IV (wedkantoren). Het bijhorende advies van de burgemeester bij de vergunningen heeft immers een te beperkte impact en wordt vaak niet gevolgd.

In de nieuwe (ontwerp)regelgeving krijgen de gemeenten meer slagkracht inzake de vestiging en uitbating van kansspelinrichtingen.

Voor de omzendbrief over kienspelen en bingonamiddagen (5 december 2017) heeft de VVSG de nodige verduidelijking gevraagd over de beleidsruimte en bevoegdheden van de gemeente.

2 Vlaamse dossiers

2.1 Bestuurlijke dossiers

2.1.1 Decreet lokaal bestuur en integratie gemeente-OCMW

Op 24 februari 2017 keurde de Vlaamse regering het voorontwerp van decreet lokaal bestuur een eerste keer goed.

De VVSG organiseerde op een druk bijgewoonde Ronde van Vlaanderen informatiesessies over de geplande inhoud, en nam met input vanuit diverse kanalen in maart 2017 een standpunt in over de personeelsaspecten (voor de onderhandelingen binnen het Vlaamse Comité C1) en in april 2017 over het geheel, met als belangrijkste elementen:

- Akkoord met het principe van een intense samenwerking van gemeente en OCMW op voorwaarde dat:
  - dit tot een versterking van het lokale sociale beleid leidt;
  - de regeling juridisch sluitend is;
  - er geen financiële nadelen ontstaan m.b.t. de federale en gewestelijke geldstromen naar de lokale besturen;
  - de hele hervorming praktisch uitvoerbaar is voor de besturen.
- Versterk de gemeenteraad, maak werk van een beter statuut voor gemeente/OCMW-raadsleden en werk ook (federaal) aan een verbetering van (in de eerste plaats) het sociaal statuut van de uitvoerende mandatarissen.
- Maak duidelijk dat het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst vanuit zijn expertise en ervaring met hulpverleningsdossiers en met de leefwereld van mensen in armoede advies kan verlenen aan de beleidsorganen van gemeente en OCMW.
- Zorg voor voldoende maatschappelijk werkers bij het OCMW om de dossiers van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst voor te bereiden en de cliënten te begeleiden.
- Schrap de procedure van onbestuurbaarheid en zoek een werkbaardere oplossing.
- Geef meer vrijheid aan het lokaal bestuur om de functies van secretaris-directeur en financieel directeur in te vullen en gepast te verlonen, gekaderd in een algemeen HR-beleid dat de verantwoordelijkheden en competenties van de leidinggevenden in de nieuwe eengemaakte ambtelijke organisatie correct honoreert.
- Behoud de afwijkingsmogelijkheden voor de rechtspositieregeling van specifieke OCMW-diensten en maak ze ook mogelijk voor specifieke gemeentelijke diensten.
- Pin de inwerkingtreding niet vast op één datum maar laat ruimte aan het lokaal bestuur tot 1 januari 2020 om de aspecten m.b.t. ambtelijke organisatie in te voeren.
- Waak over de werkbaarheid voor Voeren en de zes randgemeenten, waar de politieke organen niet en het ambtelijke apparaat wel in elkaar zouden worden geschoven.
- Schrap de detailregels (in decreet of uitvoeringsbesluiten).
- Stem de procedures voor politie- en hulpverleningszones maximaal af op de federale wetgeving.

De VVSG ging met het kabinet van minister Homans ook het gesprek aan over de federale gevolgen van een verregerende samenwerking tussen gemeente en OCMW, bv. op het vlak van

de pensioenuitgaven, de middelen van de Sociale Maribel en andere federale subsidies, de informatieveiligheid, enz., al leidde dat niet echt tot concrete acties.

Op 30 juni keurde de Vlaamse regering het voorontwerp een tweede keer goed. In die versie ging ze in op een aantal van de VVSG-voorstellen en –bezorgdheden, op andere dan weer niet. Een totaal nieuw element was de beperking van het aantal bestuurders in samenwerkingsverbanden van gemeenten en OCMW's tot vijftien. De VVSG formuleerde aan Vlaams minister Homans een aantal voorstellen om de democratische controle en impact van de gemeenten en OCMW's op hun samenwerkingsverbanden ook met die kleinere raden van bestuur te vrijwaren.

Daarnaast kwam de VVSG met de federaties van secretarissen en financieel beheerders tot een compromis over de manier om van de huidige titularissen in gemeente én OCMW te komen tot gemeenschappelijke algemeen en financieel directeurs voor beide organisaties. Daarbij probeerde de VVSG rekening te houden met de rechten van de gemeenten als werkgevers én met de rechten en verdiensten van de huidige secretarissen en financieel beheerders.

Op 9 oktober 2017 kwam er een advies van de Raad van State bij het voorontwerp, en op basis daarvan keurde de Vlaamse regering op 27 oktober definitief het ontwerp van decreet goed en stuurde het naar het Vlaamse Parlement voor behandeling en goedkeuring. De VVSG bezorgde aan de Vlaamse parlementsleden een nota met de resterende knelpunten.

Uiteindelijk keurde het Vlaamse parlement eind 2017 het decreet definitief goed, nadat de tekst nog op tal van plaatsen was geamendeerd, mede op basis van de VVSG-suggesties. Op vier punten werd de VVSG niet gevolgd:

- schrappen van het systeem van structurele onbestuurbaarheid;
- een ander overgangssysteem van secretaris, resp. financieel beheerder naar algemeen directeur, resp. financieel directeur (hiervoor had de VVSG samen met de federaties van secretarissen en financieel beheerders een compromisvoorstel uitgewerkt)
- versterking van de rol van de raad(voorzitter)
- presentiegelden mogelijk maken voor raadsleden in andere organen dan de raad van bestuur van samenwerkingsverbanden).

2.1.2 Bestuursdecreet

De VVSG werd door Vlaams minister-president Geert Bourgeois om een standpunt gevraagd over het voorontwerp van bestuursdecreet dat de Vlaamse regering eind 2017 goedkeurde. Dit voorontwerp is een vervolg op het witboek 'open en wendbare overheid' van juli 2017. De tekst bevat generieke bepalingen over de relatie tussen de burger en de overheid enerzijds en op de organisatie en werking van de overheidsinstanties anderzijds. Het decreet zal in belangrijke ook gelden voor lokale besturen en is eigenlijk een overkoepelend decreet waarin twaalf andere decreten samengebracht worden. De belangrijkste decreten die golden voor de lokale besturen zijn het decreet inzake de openbaarheid van bestuur, het archiefdecreet en het decreet hergebruik overheidsinformatie.

Door de grote omvang van de tekst en de korte adviestijd was het voor de VVSG onmogelijk om van het voorontwerp alle mogelijke gevolgen voor de lokale besturen in te schatten. Bovendien vond de VVSG de tekst legistiek bijzonder complex opgesteld, met bv. de moeilijkheid

om te weten wat wel en wat niet op de lokale besturen van toepassing is. Datzelfde mankement geldt voor de memorie van toelichting. Verder vindt de VVSG het positief dat de beslissingen van de beroepsinstantie openbaarheid van bestuur openbaar worden, maar daarvoor was geen decreet nodig. De VVSG staat verder achter de geplande experimenteerruimte en regelluwe zones, zeker voor voorlopers.

Daarnaast roept het voorontwerp vragen op over de combinatie met federale regels, bv. de Belgische archiefwet en de regeling voor politie- en hulpverleningszones, ... De VVSG vroeg zich ook af welke repercussies voor lokale besturen de oprichting heeft van een 'Vlaams contactpunt' waar burgers 'statusinformatie' kunnen opvragen. Verder vraagt het bestuursdecreet overheden om 'commercieel neutraal' te communiceren, maar in een lokale context met eigen dienstverlening die in concurrentie met andere kan staan (bv. zorg) is dat niet zo vanzelfsprekend.

Het is voorts niet duidelijk wie in de toekomst beslist om een opgevraagd document openbaar te maken. Vandaag is dat de secretaris, maar nu zegt het voorontwerp hierover niets.

De VVSG vraagt ten slotte voldoende ondersteuning voor de lokale besturen om dit door te voeren en het bestuursdecreet op een goede manier voor hen te vertalen. Verder moet de inwerkingtreding geleidelijk gebeuren, want 1.1.2019 zou samen vallen met de inwerkingtreding van het decreet lokaal bestuur, de start van de nieuwe legislatuur, ...

2.1.3 Statuut lokale mandatarissen

De VVSG stelde een uitgebreid dossier op over de verschillende mankementen en verbeterpunten van het huidige statuut van lokale mandatarissen. Een belangrijk uitgangspunt is dat de democratie een prijs heeft. Anderzijds stellen we vast dat het statuut sterk versnipperd is, met Vlaamse en federale elementen die niet noodzakelijk één consistent geheel vormen. Voorts moet het statuut professioneler worden, zonder dat we lokale politiek alleen nog laten doen door professionelen. De (lokale) politiek moet een afspiegeling blijven van de maatschappelijke realiteit.

2.1.4 Vrijwillige fusies

De vraag van de VVSG om de schuldovername van fuserende gemeenten niet te beperken tot besturen die in 2019 samengaan, werd niet gevolgd in het fusiedecreet van 2016 maar kreeg wel een positief antwoord in het decreet lokaal bestuur. Voorts vroeg de VVSG om bij een dergelijke schuldovername fusies waarbij meer dan 40.000 inwoners betrokken zijn, niet te benadelen.

Daarnaast werkte de VVSG actief mee aan een draaiboek dat lokale besturen met fusieplannen concreet moet begeleiden in de stappen die ze het best zetten.

2.1.5 Financiering externe audit lokale besturen door Vlaanderen

Het VVSG-protest sinds eind 2015 tegen het niet naleven door Vlaanderen van de parallelle financiering van het deel lokale audit van Audit Vlaanderen, had begin 2017 eindelijk resultaat. De scheeftrekking werd bij de begrotingscontrole van 2017 gecorrigeerd, waardoor een kleine 600.000 euro naar het Gemeentefonds zou terugkeren.

2.1.6 Aanpassing systeem aanvullende belastingen

De Vlaamse gemeenten halen gemiddeld ca. 40% van hun exploitatie-inkomsten uit de aanvullende personenbelastingen en de opcentiemen op de onroerende voorheffing. Die aanvullende belastingen hebben een pak voordelen (kostenefficiëntie, eenvoud, wet van de grote getallen), maar ook nadelen met als belangrijkste de afhankelijkheid van het fiscale beleid van de centrale overheden. De VVSG analyseerde de problematiek en onderzocht of voorstellen tot aanpassing realistisch zijn.

2.1.7 Vangnet voor laattijdige tariefbeslissingen opcentiemen onroerende voorheffing

In tegenstelling tot wat het geval is voor de aanvullende personenbelasting, bestond er tot voor kort geen vangnet voor gemeenten die niet of te laat het tarief goedkeuren van de opcentiemen op de onroerende voorheffing. Dat plaatste vooral gemeenten die geconfronteerd worden met een situatie van structurele onbestuurbaarheid voor een probleem: ze dreigden niet alleen hun belastinginkomsten kwijt te spelen, ze zouden ook nog eens 'gestraft' worden bij de verdeling van het Gemeentefonds. De VVSG kaartte dit probleem aan bij de Vlaamse ministers voor Binnenlands Bestuur en Financiën. In juni 2017 keurde het Vlaamse parlement een decreet goed waardoor een gemeente zonder nieuw tarief terugvalt op dat van het jaar voordien.

2.1.8 Intergemeentelijke samenwerking

De VVSG nam in mei 2017 deel aan een hoorzitting van de Commissie Binnenland van het Vlaamse Parlement over intergemeentelijke samenwerking. Daarbij werd in eerste instantie de belangrijke meerwaarde voor de Vlaamse samenleving benadrukt. Zonder intergemeentelijke samenwerking zou er geen elektriciteit bedeed worden, geen afval opgehaald, enz. De VVSG wees op de grote verscheidenheid van de bestaande structuren en stelde voor om intergemeentelijke samenwerking maximaal volgens de regels van het decreet intergemeentelijke samenwerking te laten verlopen. Vlaanderen mag niet voor elke sector weer een andere decreetale regeling uitwerken. Voorts wees de VVSG erop dat het zogenaamde 'in house'-principe vereist dat elke gemeente in het bestuur vertegenwoordigd is.

Verder is het voor de VVSG de gemeenteraad die beslist wie namens een gemeente in een IGS-bestuur gaat zetelen: burgemeester, schepenen of een raadslid. Een gemeente moet zelfs een medewerker kunnen sturen, of die moet kunnen meegaan met een mandataris.

Voor de VVSG is een all-in-vergoeding voor burgemeesters en schepenen bespreekbaar, voor zover dat gebeurt op twee voorwaarden: een herziening van het statuut van de lokale mandatarissen en een regeling voor de strafrechtelijke bestuurdersaansprakelijkheid. De VVSG wil ook streven naar een optimale afstemming van de verschillende samenwerkingsverbanden die in één regio actief zijn, maar dat moet van onderuit (kunnen) gebeuren en mag actief gestimuleerd worden. Een belemmerende factor, het feit dat niet alle structuren onder het DIS vallen, moet worden weggewerkt. Tot slot is het voor kleinere entiteiten (interlokale vereniging en projectvereniging) niet goed dat het aantal bestuurders per gemeente beperkt wordt tot één (cf. voorontwerp decreet lokaal bestuur). Dat moet men aan de besturen zelf overlaten.

2.1.9 Integratie Eandis-Infracx

De VVSG liet zich uitgebreid informeren over de plannen om de werkmaatschappijen Eandis en Infracx de komende jaren te integreren tot Fluvius. De VVSG-bestuurders kregen ook ruim de mogelijkheid om hierover vragen te stellen aan het management en de voorzitters van de respectieve raden van bestuur.

2.2 Personeel

2.2.1 Uitzendarbeid in Vlaamse lokale besturen

De VVSG werd om advies gevraagd over een voorontwerp van decreet om uitzendarbeid in (o.a.) lokale besturen in veel ruimere mate dan vandaag mogelijk te maken. Over het algemeen kon de VVSG zich in het opzet. Wat de maximumtermijnen en het verplichte overleg met de vakorganisaties betreft, vroeg de VVSG geen strengere regels dan die in de private sector, een regeling die afgestemd is op de eigenheid van de publieke sectoren en een voor lokale besturen werkbare regeling. Verder werd gevraagd naar garanties dat lokale besturen uitzendarbeid zouden kunnen gebruiken als een soepel en snel inzetbaar instrument.

2.2.2 Proefproject werknemersstatuut kinderbegeleiders gezinsopvang

Eind 2016 besliste de Vlaamse regering om het proefproject 'werknemersstatuut kinderbegeleiders gezinsopvang' voor 2 jaar voort te zetten (2017-2018), met opnieuw 12 VTE in de publieke gezinsopvang. Eind 2018 komt er een definitieve evaluatie van het proefproject. De VVSG volgde dit actief mee op. Ze staat achter het geleidelijke invoeren van het werknemersstatuut mits er voldoende Vlaamse subsidiëring tegenover staat. Het werknemersstatuut kinderbegeleiders gezinsopvang verhoogt de kosten per kinderbegeleider gezinsopvang aanzienlijk, waardoor er naast de prestatievergoeding een extra subsidie van 25.000 euro/VTE per jaar nodig is voor een kinderbegeleider gezinsopvang.

Voor de rechtspositieregeling van de onthaalouder-werknemer zou een zelfde regeling qua loon- en arbeidsvoorwaarden moeten gelden in de private en de publieke sector.

N.a.v. de VIA5-onderhandelingen wordt er een extra budget uitgetrokken voor het verdubbelen van het aantal kinderbegeleiders gezinsopvang in werknemersstatuut. De VVSG bepleit dat van dit extra budget 25% kan gebruikt worden om 34 VTE kinderbegeleiders gezinsopvang met het werknemersstatuut te laten starten in de publieke gezinsopvang (i.p.v. 12 VTE). Vandaag heeft de publieke sector in de gezinsopvang een aandeel van 25%.

2.2.3 Nieuw rechtspositiebesluit

De VVSG bepaalde haar positie in voorbereiding van de onderhandelingen over een nieuw rechtspositiebesluit dat er zal komen in uitvoering van het decreet lokaal bestuur. De VVSG bepaalde hierover de volgende uitgangspunten:

- Centrale afspraken over salarissen, toelagen en vergoedingen, maar met meer soepelheid in de functionele loopbanen;
- Vereenvoudiging van de huidige rechtspositiebesluiten zodat HR-instrumenten en -procedures (evaluatie, werving en selectie, interne doorstroom, tucht) herleid worden tot hun essentie.

- Meer mogelijkheden en versoepelingen om mensen aangepast werk te geven, te laten doorstromen, te herplaatsen...;
- Verloven en afwezigheden: het dwingende kader beperken tot de rechten van het personeelslid, bv. met een vork voor vakantiedagen, feestdagen en ziekteverlofdagen, maar de rest (opbouw verloven, beslissing, berekening, ...) overlaten aan de besturen. De regeling rond verloven en afwezigheden raakt aan de kern van de dienstverlening en is bovendien vaak al gedetailleerd geregeld in federale wetgeving.

De VVSG wil voor alles wat decentraal kan/mag geregeld worden een uitgeschreven voorbeeld van rechtspositieregeling waar besturen die dat willen zich geheel of gedeeltelijk kunnen bij aansluiten. Over dat rechtspositievoorbeld zou bij voorkeur onderhandeld worden in het Comité C1 met instemming van ABB zodat de besturen hierover niet meer lokaal moeten onderhandelen en ook geen problemen van het toezicht ondervinden.

2.2.4 Tweede pensioenpijler

In februari 2018 keurde de Vlaamse regering een conceptnota goed over de uitbouw van een tweede pensioenpijler voor haar eigen contractuele medewerkers. Uit de tekst bleek dat de Vlaamse regering haar systeem ook wil openstellen voor de Vlaamse lokale besturen, terwijl die al zo goed als alle sinds enkele jaren instaan voor de opbouw van een aanvullend pensioen voor hun contractanten.

De VVSG vroeg en kreeg hierover overleg met Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Homans.

2.3 OCMW en sociaal beleid

2.3.1 Decreet lokaal sociaal beleid

Op dezelfde dag als het voorontwerp van decreet lokaal bestuur (cf. 2.2.1), keurde de Vlaamse regering op 24 februari 2017 ook een voorontwerp van decreet lokaal sociaal beleid goed. Dat zet in op het lokale sociale beleid als onderdeel van het (gezamenlijke) meerjarenplan van gemeente en OCMW, de regie en de toegankelijkheid van de lokale sociale hulp- en dienstverlening en het aanpakken van onderbescherming en de vermaatschappelijking van de lokale sociale hulp- en dienstverlening.

De VVSG vroeg Vlaams minister Vandeurzen om te kiezen voor een voldoende breed lokaal sociaal beleid, dat uitgaat van de invulling in verschillende sectoren en beleidsdomeinen, met beleidsdomeinoverschrijdende doelstellingen en dit te vertalen in regie-instrumenten om deze doelstellingen te realiseren. Er is dus naast de sectorale regie-invulling ook nood aan regelgeving die een integrale aanpak mogelijk maakt. Verder moet er gezorgd worden voor een concrete timing en traject om het kaderdecreet nog deze legislatuur om te zetten en toe te passen.

De VVSG vroeg ook dat de voltallige Vlaamse regering deze ontwikkeling zou steunen en faciliteren: de bevoegde minister moet uit zijn eigen beleidsdomeinen kunnen breken om de integrale aanpak te realiseren.

Verder stelt de VVSG dat als de Vlaamse overheid breed sociaal beleid wenst, ze daar ook de financiële consequenties moet aan koppelen en moet investeren in voldoende ondersteuning.

Uiteindelijk keurde de Vlaamse regering eind oktober een definitief ontwerp goed en diende het in bij het Vlaamse parlement. Dat keurde de tekst begin 2018 goed. De VVSG drong er bij minister van Welzijn Vandeuren op aan om snel te voorzien in de nodige uitvoeringsbesluiten, en vroeg bijkomend overleg over de invulling van de regierol van lokale besturen worden binnen verschillende beleidsdomeinen (wonen, werk, welzijn, volksgezondheid en gezin).

2.3.2 Campagne Zorg voor de mens centraal, begint lokaal

Een campagne met de Z van ...Zorg. De 'Z' als symbool voor warme, krachtige en menselijke zorg voor iedereen, en van het feit dat lokale besturen goed geplaatst zijn om de mens (blijvend) centraal te zetten. De VVSG lanceerde daarom een campagne met de 'Z' van zorg en de baseline 'Zorg voor de mens centraal, begint lokaal'. Want sterke, warme zorg begint lokaal en samen met de lokale besturen blijft de VVSG strijden om de mens centraal te stellen binnen de zorg. Met de actie brengt de VVSG de sterktes van lokale besturen extra in beeld, zet ze tal van lokale praktijken in de kijker en prikkelt ze lokale besturen om verder in zetten op zorg. Lokale besturen kunnen campagnemateriaal gebruiken om ook in hun gemeente de publieke thuiszorg te promoten, en iedereen met een hart voor de publieke zorg kan zelf ook ambassadeur worden van de actie. De VVSG maakte ook filmpjes die de kracht van publieke zorg in de kijker zet, en ook minister Jo Vandeuren steunt de actie. De campagne werd begin 2018 gelanceerd.

2.3.3 Vlaams welzijns- en zorgbeleid voor ouderen

Op een hoorzitting in januari 2017 in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaams Parlement lichtte de VVSG haar standpunt toe over de conceptnota Vlaams welzijns- en zorgbeleid voor ouderen. De VVSG pleitte voor het belang van een integraal welzijnsbeleid voor ouderen en de belangrijke rol die daarbij is weggelegd voor het lokaal sociaal beleid. Het lokaal bestuur staat het dichtst bij de burger en is het best geplaatst om vraag en aanbod in zorg en welzijn op elkaar af te stemmen. De VVSG lichtte het concept buurtgerichte zorg toe, met aandacht voor de rol die lokale besturen en lokale dienstencentra hierin kunnen spelen. De VVSG wees ook op het belang van de bescherming van de meest kwetsbare ouderen. Bij de beoordeling van de zorgnoden moet rekening worden gehouden met de sociale context van de oudere.

2.3.4 Conceptnota's thuiszorg

De VVSG nam een standpunt in over diverse conceptnota's i.v.m. thuiszorg in voor bereiding van het nieuwe woonzorgdecreet. De VVSG onderschreef de algemene visie van een toegankelijke gezinsondersteunende actor met afgestemde zorgdoelstellingen als partner binnen buurtgerichte zorg, maar vroeg meer garanties voor de toegankelijkheid van kwetsbare doelgroepen. Het financieringssysteem moet hiermee rekening houden. Daarnaast is een grotere investering voor de digitalisering van de diensten gezinszorg nodig. Verder moeten voor de VVSG de diensten logistieke hulp kunnen blijven bestaan, als ze een effectieve samenwerking hebben met erkende dienst(en) gezinszorg.

Een andere tekst, 'Zorgzame buurten', bevatte mooie principes, maar is volgens de VVSG te vrijblijvend. Er ontbreken essentiële linken naar het lokaal sociaal beleid én naar de tekst over

de lokale dienstencentra. In die nota staat een globale visie op de rol van een lokaal dienstencentrum, die de VVSG kon onderschrijven, met meer nadruk op buurtzorgfuncties en minder op kwantitatieve voorwaarden en verplichtingen. Het is ook goed dat Vlaanderen meer wil investeren in de lokale dienstencentra. Een cofinanciering door een lokaal bestuur of private partner blijft noodzakelijk, maar het evenwicht tussen de lokale bijdrage en de Vlaamse bijdrage moet hersteld worden. De VVSG vindt wel dat het lokaal bestuur op basis van het beleidsplan van het lokaal dienstencentrum zelf moeten kunnen beslissen hoe de cofinanciering wordt ingezet.

2.3.5 Conceptnota residentiële ouderenzorg

De VVSG boog zich over een conceptnota die de toekomst van de residentiële ouderenzorg schetst. Ze kwam tot stand binnen de taskforce ouderenzorgbeleid o.l.v. het kabinet van minister Vandeurzen en gaat o.a. over de organisatie van zorg, de focus op kwaliteit, het toezicht en de transparantie van bestuur, het financiële beheer, enz.

De conceptnota geeft specifieke taken aan het woonzorgcentrum die in de buurt komen van de taken van andere actoren, zoals de buurtgerichte zorg. Die komt immers ook toe aan o.a. de lokale dienstencentra en de lokale besturen. De VVSG vroeg hierbij een duidelijke link met de regierol van lokale besturen in het kader van een buurtgerichte zorg en het lokaal sociaal beleid.

2.3.6 Nieuw woonzorgdecreet

De VVSG boog zich over voorontwerpteksten van het nieuwe woonzorgdecreet. Dat bevat verschillende bepalingen om de financiële en bestuurlijke transparantie van de woonzorgvoorzieningen te verbeteren. De VVSG is tegen bijkomende of dubbele controles of toezicht, bovenop wat vandaag al geldt voor de lokale besturen, bv. via de BBC. Het voorontwerp van decreet houdt hiermee rekening, hoewel verdere verduidelijking nodig zal zijn om de draagwijdte van de bijkomende bepalingen correct te kunnen inschatten.

Voor de lokale dienstencentra verschuift de focus van verplichte activiteiten naar buurtgerichte opdrachten die de sociale cohesie in de buurt bevorderen. Activiteiten blijven belangrijk, maar dan als hefboom om de buurtgerichte doelstelling te realiseren. De VVSG staat achter de verschuiving van verplichte activiteiten naar meer buurtgerichte opdrachten en de link met het lokaal sociaal beleid. Alleen is hiervoor een hogere subsidie vanuit Vlaanderen nodig. Als Vlaanderen echt werk wil maken van een preventieve, laagdrempelige en buurtgerichte aanpak moet het ook inzetten op de uitbouw van meer lokale dienstencentra en een betere financiering. Lokale besturen investeren nu al heel veel in dienstencentra, maar de VVSG pleit voor een beter evenwicht tussen de Vlaamse en de lokale financiering.

De VVSG ijverde ervoor om de poetsdiensten van lokale besturen in te voegen in het decreet. Dit is niet gebeurd, maar de VVSG vroeg toch om de bestaande poetsdiensten maximaal via overgangsmaatregelen in te kantelen in het woonzorgdecreet. Voorts moet er voor de VVSG een link gemaakt worden met de sociale assistentiewoningen (sociale huisvesting zorgt voor de bouw, de woonzorgactoren voor de zorg), maar ook dat element zat niet in de finale versie van het voorontwerp. Tot slot is er nood aan meer vrijheid voor het lokale niveau om soepel in

te kunnen spelen op nieuwe behoeften, wat een vlotte switch tussen de verschillende zorgvormen nodig maakt. Nu is dit onmogelijk omdat Vlaanderen veel te sectoraal denkt.

2.3.7 Vlaamse Sociale Bescherming

In juni 2016 werd het decreet Vlaamse Sociale Bescherming goedgekeurd. Het decreet voert een verplichte verzekering in voor zorg en ondersteuning met verschillende pijlers. In een eerste fase omvat de Vlaamse Sociale Bescherming het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden (de zorgverzekering), het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood (de tegemoetkoming hulp aan bejaarden) en het zorgbudget voor personen met een handicap en een beperkte ondersteuningsnood (basisondersteuningsbudget). In een tweede en derde fase zal ook de financiering van de verschillende woonzorgvormen hiervan deel uitmaken. Het belang van de Vlaamse Sociale Bescherming wordt dus steeds groter. Dit doet vragen rijzen bij de verzekerbaarheid en het toepassingsgebied, met als risico dat er meer steunvragen bij het OCMW komen voor cliënten die geen toegang vinden tot de Vlaamse Sociale Bescherming. De VVSG formuleerde een aantal voorstellen over de bijdrage, de verzekerbaarheid en de verblijfsvoorwaarden ter voorbereiding van een nieuw decreet VSB (tweede fase).

Specifiek over de aansluitingscriteria toonde de VVSG zich akkoord met de uitsluiting voor vreemdelingen in het wachtregister (hoofdzakelijk asielzoekers in procedure). De VVSG was het ermee eens dat ontvankelijk verklaarde medische regularisatievragers tijdens de behandeling van hun aanvraag wel bijdrage moeten betalen maar geen rechten kunnen laten gelden. Daarnaast bezorgde de VVSG de leden van de Commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaamse Parlement een aantal opmerkingen bij het ontwerpdecreet:

- De tekst speelt vooral reactief in op behartenswaardige situaties. Personen die hun bijdrage niet of te laat betaalden, kunnen hiervan achteraf vrijgesteld worden. De VVSG vraagt een meer proactieve benadering waarbij wie het financieel moeilijk heeft, moet worden vrijgesteld van het betalen van de premie. Dit biedt de beste garanties op de toegang tot het zorgbudget en op de nodige zorg en ondersteuning.
- Het ontwerpdecreet voert een verschil in behandeling in van personen die hun premie niet of laattijdig betaalden, naargelang ze recht hebben op een zorgbudget. Mensen in een behartenswaardige situatie die nood hebben aan zorg en geen zorgbudget krijgen, kunnen worden vrijgesteld van de achterstallige premies. Maar wie in een vergelijkbare behartenswaardige situatie zit en wel een zorgbudget ontvangt, ziet zijn zorgbudget verminderd a rato van de achterstallige premies. In bepaalde situaties zal dit afgewenteld op de lokale solidariteit, want voor OCMW-cliënten zal deze inhouding op het zorgbudget de facto een hogere tussenkomst van het OCMW met zich meebrengen. De VVSG vroeg daarom dat mensen in een behartenswaardige situatie altijd vrijgesteld kunnen worden van het betalen van de achterstallige premies, ongeacht of ze een zorgbudget ontvangen of niet.
- De toegang tot een zorgbudget wordt beperkt door de voorwaarde van vijf jaar ononderbroken verblijf in Vlaanderen of Brussel, of vijf jaar ononderbroken sociaal verzekerd zijn in een lidstaat van de EU of de EER. Wie hier niet aan voldoet, heeft dus geen recht op een zorgbudget, ook al is hij aangesloten bij een zorgkas en voldoet hij

aan de andere toepassingsvoorwaarden. Dit is vooral een verstrenging voor de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. Vroeger hadden personen met een verblijfsrecht van meer dan drie maanden wel recht op deze tegemoetkoming, maar in de nieuwe regeling vallen ze uit de boot. De VVSG pleitte dan ook voor het schrappen van de vijf jaar verblijfsvoorwaarde voor de zorgbudgetten voor alle vreemdelingen die een verblijfsrecht van meer dan drie maanden hebben.

2.3.8 OCMW's als indicatiestellers zorgverzekering

De OCMW's zijn samen met de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen en de diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg zogenaamde indicatiestellers voor de zorgverzekering. Dat betekent dat ze de opdracht hebben om de ernst en de duur van een verminderd zelfvermogen vast te stellen in het kader van de Vlaamse zorgverzekering/Vlaamse Sociale Bescherming.

De VVSG is van oordeel dat de Vlaamse Zorgkas de aanvragen het best eerst doorverwijst naar OCMW's. Het is immers hun decretale opdracht. Indien een OCMW de indicatiestelling niet kan opnemen, bv. omwille van het zeer kleine aantal per jaar, zouden OCMW's hierover in het kader van het geïntegreerd breed onthaal afspraken moeten maken met de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen.

2.3.9 Urencontingent diensten gezinszorg

De VVSG werd betrokken bij de onderhandelingen over het toekomstige urencontingent van de diensten gezinszorg. In 2018 kwam er uiteindelijk geen verandering in de manier van verdeling van dat contingent. De VVSG vroeg een tijdige bekendmaking van het contingent, zodat de diensten weten waar ze aan toe zijn. In 2018 moet er tijd genomen worden om goede criteria vast te leggen voor de volgende jaren.

2.3.10 Financiering woonzorgcentra

Op 1 januari 2019 neemt Vlaanderen ten gevolge van de zesde staatshervorming de financiering over voor een aantal zorgsectoren, waaronder de ouderenvoorzieningen. Mede op aandringen van de VVSG zal Vlaanderen de tegemoetkoming voor de verzorging en bijstand in woonzorgcentra, centra voor kortverblijf en centra voor dagverzorging ongewijzigd overnemen en geen grote inhoudelijke hervormingen doorvoeren.

De VVSG heeft wel intensief meegewerkt aan het voorbereidende traject van Vlaanderen om met ingang vanaf 1 januari 2019 digitaal te kunnen factureren en communiceren met de zorgkassen. Ze nam ook deel aan de besprekingen over een aantal administratieve vereenvoudigingen en quick wins die vanaf 1 januari 2019 zullen uitgerold worden. De VVSG verdedigde daarbij de principes van budgetneutraliteit, het verhogen van de transparantie omtrent de berekening, minder administratieve ballast voor de voorzieningen en een vlotte overgang 2018-2019. Deze besprekingen met het Agentschap Zorg en Gezondheid en de andere koepelorganisaties leidden tot een evenwichtig resultaat met administratieve vereenvoudigingen die rekening hielden met ieders bekommernissen.

Tot slot werkte de VVSG ook mee aan de technische werkgroep die zocht naar een alternatieve verdelingswijze van de federaal overgekomen middelen voor de toepassing van de sociale akkoorden in de ouderenvoorzieningen. De twee belangrijkste randvoorwaarden, budgetneutraliteit en gelijke financieringsregels tussen openbare en private initiatiefnemers, konden niet gerijmd worden met de voorstellen die op tafel lagen. Binnenkort worden de besprekingen opnieuw hervat met een voorstel van het Agentschap Zorg en Gezondheid.

2.3.11 Persoonsvolgende financiering personen met een handicap

De VVSG boog zich over de gevolgen van het decreet dat vanaf 2017 de persoonsvolgende financiering invoert voor mensen met een beperking. Daardoor moeten personen met een handicap voortaan zelf instaan voor het beheer van hun persoonsvolgend budget voor zorg en ondersteuning. De woon- en leefkosten komen op termijn volledig ten laste van de (vaak beperkte) middelen van persoon met een handicap, de vroegere plafondbedragen voor de woon- en leefkosten worden in de nieuwe regeling opgeheven en het gewaarborgde persoonlijke inkomen verdwijnt. De VVSG denkt dat hierdoor de steunvragen bij het OCMW zullen toenemen.

De VVSG kaartte deze problemen aan bij Vlaams minister van Welzijn Vandeuren. In 2017 organiseerde de VVSG in samenwerking met het Vlaams welzijnsverbond en SOM vzw vijf infosessies om de thematiek bekend te maken bij de lokale besturen en de vergunde VAPH aanbieders.

2.3.12 Eerstelijnsgezondheidszorg en geïntegreerde zorg op de eerste lijn

In navolging van het voorbereidingstraject, keurde de Vlaamse Regering in februari 2017 de conceptnota 'Een geïntegreerde zorgverlening in de eerste lijn' principieel goed. Die vertrekt van een geïntegreerde en integrale zorg en ondersteuning voor de persoon met een zorgnood. Lokale besturen krijgen een belangrijke rol in het eerstelijnslandschap. De VVSG staat hier positief tegenover, maar wees minister Vandeuren op een aantal knelpunten. Zo blijven het gewicht en de finaliteit van de eerstelijnszones eerder vaag. Ook de verhouding tussen de taken van de eerstelijnszones en die van het lokaal bestuur, o.a. in het kader van het lokaal sociaal beleid, blijft onduidelijk. Ook in het najaar van 2017 slaagden minister Vandeuren en het Agentschap Zorg en Gezondheid er niet in de bezorgdheden en onduidelijkheden weg te werken. Het feit dat sommige spelers al een afbakening van eerstelijnszone klaar hadden die als een voldongen feit aan de lokale besturen gepresenteerd werd, was weinig vertrouwenwekkend.

In het voorjaar van 2018 evalueerde de VVSG de vorming van de eerstelijnszones op het terrein. Eind februari was zowat 87% van het Vlaamse grondgebied ingekleurd met goedgekeurde eerstelijnszones. Tegen de zomer zou dat overal het geval moeten zijn. Er blijft wel onduidelijkheid over de taken en bevoegdheden die op het niveau van de eerstelijnszone zouden komen en welke bij het lokaal bestuur zelf blijven, cf. hun regierol volgens het decreet lokaal sociaal beleid. Ook de indeling van de zorgraden, en de vertegenwoordiging van de lokale besturen in deze organen blijft een aandachtspunt.

2.3.13 Visienota gezinsopvang

De VVSG stelt al langer een probleem vast in de gezinsopvang, met jaarlijks meer stoppende kinderbegeleiders dan starters. Deze trend lijkt in sommige regio's onomkeerbaar. De VVSG vreest dat sommige organisatoren gezinsopvang (ook lokale besturen) zullen stoppen met hun aanbod gezinsopvang, wanneer er vanaf 2018 gehandhaafd wordt op de subsidieerbare plaatsen. Nochtans realiseren de lokale besturen als organisator gezinsopvang op hun grondgebied een voor ouders betaalbaar, kwalitatief en buurt nabij aanbod. Maar de subsidie voor de noodzakelijke omkadering moet voldoende groot zijn om als organisator levensvatbaar te zijn. Naar aanleiding van de bezorgde signalen van lokale besturen over de toekomst van de gezinsopvang, maakte de VVSG een visienota en actieplan. Deze nota is voor de VVSG het uitgangspunt voor de onderhandelingen.

In 2017 lag tijdens het overleg 'actieplan gezinsopvang' de focus op:

- slanke regelgeving;
- kwalificatietraject kinderbegeleiders gezinsopvang (mentoren gaan vanaf 2019 kinderbegeleiders gezinsopvang zonder kwalificatie ondersteunen in het behalen van de tegen 2024 te realiseren kwalificatievoorwaarde);
- behoud gesubsidieerde plaatsen organisatoren gezinsopvang.

Wat dat laatste betreft kon de VVSG verkrijgen dat organisatoren die maximaal twee jaar op rij een te lage bezetting hebben (in 2016 en 2017) hun gesubsidieerde plaatsen behouden in 2018. Het is de bedoeling om het mogelijk te maken plaatsen die dreigen weg te vallen (omwille van te lage bezetting in 2018) toch te behouden door verschuiving tussen zorgregio's of via schaalvergroting. De VVSG kon niet bekomen dat organisatoren gezinsopvang die drie jaar op rij (2015, 2016 en 2017) een te lage bezetting hadden, de gesubsidieerde plaatsen behielden of konden omzetten naar plaatsen groepsopvang.

2.3.14 Decreet Buitenschoolse Activiteiten

In opvolging van de Staten-Generaal buitenschoolse kinderopvang werd op de Vlaamse regering een conceptnota 'Krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van schoolkinderen' voorgelegd. De nota wenst een geleidelijke decentralisatie van de buitenschoolse kinderopvang naar de lokale besturen door te voeren. Belangrijk is dat dit gepaard gaat met een zorgzame transitieperiode. Andere sectoren zoals cultuur, jeugd en onderwijs worden sterker betrokken bij de buitenschoolse kinderopvang.

Deze conceptnota werd al besproken op tijdens de Paritaire Commissie Decentralisatie - Welzijn op 22 juni 2015. Ook na hoorzittingen in de Commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaams Parlement in 2016 bleef het lang stil.

De Klankbordgroep Opvang en Vrije Tijd drong in 2017 bij minister Vandeurzen en Vlaams volksvertegenwoordiger Katrien Schryvers aan op een regelgevend initiatief enerzijds en betrokkenheid van de klankbordgroep bij dit initiatief anderzijds. N.a.v. dit initiatief werd de Klankbordgroep uitgenodigd voor een overleg over een voorstel van Decreet Buitenschoolse Activiteiten. De Klankbordgroep kwam er op initiatief van de VVSG en is een overleg met vertegenwoordigers van de lokale actoren uit de opvang en vrijetijdssector, zoals Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid vzw (ISB), Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS), Vereniging

Vlaamse Jeugddiensten (VVJ) Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie vzw (VVBAD), Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra (VVC), Forum voor Amateurkunsten en VVSG.

Om lokale besturen de mogelijkheid te geven het recht op kinderopvang te garanderen vraagt de Klankbordgroep dat Vlaanderen duidelijkheid geeft over de middelen die het op korte en middellange termijn ter beschikking stelt van de lokale besturen voor de realisatie van dit decreet. Een financieel groeipad en een concrete Vlaamse meerjarenplanning die elke gemeente zicht geeft op het beschikbaar budget is daarbij noodzakelijk. De VVSG wil het groeipad en meerjarenplan verankerd zien in de toelichting bij het decreet. Daarnaast vraagt de Klankbordgroep ook absolute regelluwtte zodat elke vorm van lokale samenwerking kansen krijgt.

2.3.15 Flexibele groepsopvang (kinderopvang baby's en peuters)

Kind en Gezin maakte in 2017 werk van een nieuw concept voor de flexibele groepsopvang baby's en peuters. De VVSG kon zich vinden in het idee om met dit vernieuwd concept zowel een aanbod te realiseren op verruimde openingsuren enerzijds (vroeg, laat, weekend enz.) en dringende opvang anderzijds (voor ouders die snel een opvangplaats moeten vinden).

De uitwerking van dit concept met deze twee vormen van kinderopvang betekende echter voor diegene die vandaag subsidie krijgen voor het realiseren van een aanbod flexibele opvang een enorme aderlating. Met behulp van de gedetailleerde prestatie- en financiële gegevens van enkele lokale besturen kon de VVSG verkrijgen dat de subsidievoorwaarden voor beide vormen van flexibele groepsopvang baby's en peuters nog werden bijgeschaafd zodat ten minste ook de subsidie die organisatoren kinderopvang vandaag krijgen voor de realisatie van dit aanbod kan behouden blijven.

In het verlengde van dit besluit Vlaamse Regering flexibele groepsopvang herhaalde de VVSG ook haar pleidooi om werk te maken

- van een flexibilisering van de opvangcapaciteit (overbezetting).
- van de heroriëntering van de middelen coördinatiefunctie binnen de gemandateerde voorzieningen naar de lokale loketten kinderopvang (recent werd er een advies gevraagd aan het Raadgevend comité Kind en Gezin over een voorstel van besluit tot subsidie van het lokaal loket kinderopvang).

2.3.16 Klimaatengagements welzijnsvoorzieningen

Het VN-Klimaatakkoord van Parijs (2016) mikt op de forse reductie van de CO₂-uitstoot. Daarom wil de Vlaamse regering binnen alle beleidsdomeinen concrete afspraken en engagementen, gefinancierd door het Klimaatfonds. Voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is er 23 miljoen euro gespreid over drie jaar vanaf 2017. Over de besteding van dit bedrag organiseerde minister Vandeurzen een overleg met de koepelorganisaties van voorzieningen, o.a. met VVSG. Dit leidde begin 2017 tot een engagementsverklaring die spoort met het VVSG-advies aan de Klimaatcommissie van het Vlaams Parlement en met de Burgemeestersconvenanten, die wel nog ambitieuzer zijn qua CO₂-reductie. Het is ook goed dat, waar aanvankelijk alleen VIPA-gesubsidieerde infrastructuur in aanmerking kwam voor de energiediagnose op maat, dit nu geldt voor alle gebouwen waarvoor een vergunning of erkenning in de zorgsector wordt afgeleverd door de Vlaamse overheid.

De VVSG toonde zich bereid om de lokale besturen hierover te motiveren, te sensibiliseren, te faciliteren, maar kan geen individueel engagement aangaan voor elke organisator of voorziening. Verder moet rekening worden gehouden met het feit dat lokale besturen zeer breed en over sectoren heen georganiseerd zijn. Waar mogelijk moet een spreiding van de planlast mogelijk zijn en moet de inzet van personeel gebundeld worden. Concreet betekent dit een klimaatactieplan en een klimaatverantwoordelijke op het niveau van het lokale bestuur en niet (noodzakelijk) bij elke individuele voorziening.

2.3.17 Naar een Vlaamse intersectoraal akkoord 'VIA 5'

De Vlaamse regering startte in 2017 met de onderhandelingen voor een intersectoraal akkoord voor de non-profitsector, waarbij er voor het eerst één akkoord zou komen voor de private en de publieke actoren. De VVSG neemt deel aan de besprekingen met een aantal bekommernissen. Ten eerste moeten de diverse financiële engagementen van de vorige VIA-akkoorden blijven doorlopen. Ten tweede mag het gebrek aan Vlaamse budgettaire middelen om 'VIA 5' te ondersteunen er niet toe leiden dat de bal voor de financiering in het werkgeverskamp gelegd wordt. Ten derde moet rekening gehouden worden met het feit dat lokale besturen een personeelsbeleid voor al hun medewerkers moeten kunnen voeren, wat doorkruist wordt als bepaalde gunsten alleen voor specifieke categorieën worden toegekend.

De onderhandelingen liepen niet vlot. De VVSG kon immers niet zo maar ingaan op de vraag van de vakbonden om de koopkrachtmaatregelen die zouden worden doorgevoerd voor het VIA-personeel (met extra Vlaamse middelen), meteen ook aan al de lokale medewerkers toe te kennen, dus gefinancierd door de lokale besturen zelf. Voor de VVSG kan dat alleen wanneer er werk gemaakt van een betere financiering van de lokale besturen, iets wat ten vroegste in de volgende legislatuur mogelijk is. Vakbonden en VVSG waren het er wel over eens dat de koopkrachtmaatregelen voor VIA-personeel in de eerste plaats naar een verhoging van de tweede pensioenpijler en de maaltijdcheques zouden gaan. Voorts engageerden beide partijen zich ertoe om de oprichting van een sectorfonds te onderzoeken.

2.3.18 VIA5 - Budget voor residentiële ouderenzorg

De Vlaamse Regering maakte de uitbreiding van de RVT-erkenningen van de woonzorgcentra onderdeel van de VIA5-onderhandelingen. Voor de VVSG mogen de voorzieningen die vóór de reconversie al sterk inzetten op personeel bovenop de wettelijke normen hiervoor niet gestraft worden. Voor 2018 werd overeengekomen dat woonzorgcentra de keuze hebben om de extra middelen als gevolg van de bijkomende RVT-erkenningen in te zetten voor bijkomend personeel, voor het wegwerken van het verlies of voor het verminderen van de dagprijs. Voor RVT-reconversies in 2019 zijn de onderhandelingen met de vakbonden nog niet afgerond.

2.3.19 VIA 5 – Financieel groeipad groepsopvang baby's en peuters door lokale besturen

De VVSG kreeg de vraag advies uit te brengen over een uitbreiding van het budget voor de kinderopvang in 2018 en 2019 (onderdeel van VIA5). De VVSG pleitte ervoor om een groot deel van de middelen toe te wijzen aan een financieel groeipad, waardoor de zogenaamde subsidie T2B die sommige organisatoren (waaronder lokale besturen) groepsopvang baby's

en peuters krijgen, kan groeien en het verschil met de zogenaamde subsidie T2A kleiner wordt. De VVSG herinnerde de Vlaamse regering aan haar ambitie tot gelijkschakeling van de subsidiebedragen T2A en T2B tegen 2020, gekoppeld aan de voorwaarde van het hebben van een werknemersstatuut voor de kinderbegeleiders groepsopvang. Vandaag zijn er kinderdagverblijven die inkomensgerelateerd werken en gemiddeld 12.564,20 euro per jaar per plaats subsidie krijgen (of 57,11 euro per dag per plaats), terwijl andere slechts 8.531,60 euro (of 38,78 euro per dag per plaats) ontvangen. Lokale besturen die zelf een kinderdagverblijf met inkomensstarief organiseren combineren plaatsen met het hoogste tarief en met het laagste tarief.

Verder moet deze nieuwe fase in het groeipad voor de VVSG gepaard gaan met maatregelen die inzetten op de sociale functie van de kinderopvang. Voor de VVSG is het inkomensgerelateerd maken van de ouderbijdrage die moet betaald worden voor een ongerechtvaardigde afwezigheid prioriteit. De VVSG vraagt dat bij toekomstige uitbreidingen van inkomensgerelateerde plaatsen groepsopvang voor baby's en peuters een hogere subsidie (T2A) zou gelden. Er zou ook een groeipad moeten komen om het verschil tussen de subsidies gezinsopvang en groepsopvang samenwerkende onthaalouders weg te werken.

2.3.20 Lokale besturen aan zet bij uitbreiding budget kinderopvang baby's en peuters

Om aan de vraag naar betaalbare kinderopvang te voldoen, voorziet de Vlaamse Regering regelmatig in een uitbreiding van of omschakeling naar gesubsidieerde plaatsen kinderopvang die inkomensgerelateerd werken. Wanneer er middelen zijn, lanceert Kind en Gezin een oproep. Organisatoren kinderopvang kunnen hierop intekenen en een aanvraag om de subsidie te krijgen indienen. Kind en Gezin vraagt bij dergelijke uitbreidingsrondes aan elk betrokken lokaal bestuur om een advies te formuleren over de aanvragen binnen de gemeente. Als lokale regisseur heeft het lokaal bestuur op die manier inbreng in de ontwikkeling van het kinderopvangaanbod op het grondgebied.

In 2017 was er een budget van meer dan 4 miljoen euro om bijkomende inkomensgerelateerde plaatsen te realiseren. Met dat budget zijn 302 nieuwe plaatsen inkomensgerelateerde kinderopvang gerealiseerd, naast 458 bestaande plaatsen die omschakelden naar inkomensgerelateerde plaatsen. 33 van de 41 betrokken gemeenten, gaven een advies aan Kind en Gezin. Dat advies werd bij de toekenning van de middelen door Kind en Gezin altijd opgevolgd. Acht gemeenten gaven geen advies.

Criteria die gemeenten hanteerden in hun advies waren o.a. de fysieke bereikbaarheid van de kinderopvang, de betrokkenheid van de organisator bij het lokaal overleg of Huis van het Kind, het aanbod aan verruimde openingsuren en -dagen van de kinderopvang, de wijze waarop de kinderopvang werk maakt van de toegankelijkheid van de kinderopvang voor kwetsbare gezinnen en de ouderbetrokkenheid. Ook dit jaar (of ten laatste in 2019) plant de Vlaamse regering een uitbreiding van de inkomensgerelateerde kinderopvang.

De VVSG stelt vast dat de criteria en cijfers die Kind en Gezin hanteert voor het verdelen van de beschikbare middelen over de gemeenten vaak onvoldoende accuraat zijn. 'Uit vorige uitbreidingsrondes liepen we tegen de beperkingen van de toegepaste wetenschappelijke methode aan. Specifieke lokale kenmerken kunnen te weinig in rekening gebracht worden, zoals

gemeenten die een sterke aantrekkingspool zijn voor tewerkstelling, het verschil tussen landelijke gemeenten en steden, ... ", zegt ook Kind en Gezin. Daarom zal Kind en Gezin nu voor het eerst een deel van het budget besteden aan die gemeenten die op basis van lokale cijfergegevens kunnen aantonen dat er een tekort aan kinderopvang is. De lokale besturen krijgen ook over de door Kind en Gezin aan specifieke gemeenten toegekende subsidies meer zeggenschap.

2.3.21 Vlaamse kinderbijslag

De VVSG nam kennis van de plannen van de Vlaamse regering voor de creatie van een eigen kinderbijslag vanaf 2019. Ze uitte wel de bezorgdheid dat voorkomen moet worden dat legaal verblijvende gezinnen met kinderen uit de boot zouden vallen. Legaal verblijf omvat ook de lopende procedures waar nog geen eindbeslissing is genomen die niet meer open staan voor een schorsend beroep. M.a.w. wie recht heeft op een (equivalent) leefloon, moet ook recht hebben op een vorm van kinderbijslag.

2.3.22 Wijziging waterverkoopreglement

De VVSG kante zich tegen een voorstel tot wijziging van het Algemeen Waterverkoopreglement. Mensen die vandaag worden afgesloten van hun waterlevering hebben geen enkele toevoer meer. In de toekomst zal een debietbeperking mogelijk worden, zowel juridisch als technisch. Daarnaast is er een voorstel om mensen die afgesloten worden van water door te verwijzen naar een leverpunt in hun OCMW waar men een dagelijkse hoeveelheid water van 5 liter per persoon kan krijgen. De VVSG vindt dit laatste voorstel niet menswaardig. Er moet meer ingezet worden op het voorkomen van afsluiting en op een regeling voor een minimale levering van water naar analogie met wat bestaat bij de levering van gas en elektriciteit.

2.4 Werkgelegenheid

2.4.1 Generatiepact in de kinderopvang

De jongerenbonus was oorspronkelijk een federale werkgelegenheidsmaatregel in het kader van het Generatiepact. Door de zesde staatshervorming werd Vlaanderen bevoegd voor de 'jongerenbonus non-profit' (beter bekend als Generatiepact). De maatregel wil bijkomende werkgelegenheid scheppen in de kinderopvang voor laaggeschoolde jongeren. Bij de begrotingsopmaak 2017 is beslist de maatregel te laten uitdoven. Daardoor kwamen in de buitenschoolse kinderopvang ruim 150 VTE (vooral deeltijdse) jobs voor laaggeschoolde jongeren op de helling te staan. Met de middelen Generatiepact worden 800 buitenschoolse kinderopvangplaatsen gerealiseerd.

De VVSG vroeg samen met de vakbonden om snel werk te maken van een structurele oplossing voor de 800 kinderopvangplaatsen en de medewerkers die nodig zijn om die plaatsen te realiseren.

De Vlaamse Regering gaf op vrijdag 7 juli 2017 haar principiële goedkeuring aan de omzetting van de jongerenbonus in reguliere subsidies kinderopvang. Met deze regeling konden de buitenschoolse opvangplaatsen die in het verleden met de jongerenbonus zijn gerealiseerd behouden blijven.

2.4.2 Tijdelijke werkervaring

De VVSG boog zich over de lopende hervorming van 'art. 60, §7' en de overgang naar tijdelijke werkervaring en formuleerde hierbij enkele aandachtspunten. Zo dreigt bij gebrek aan middelen de clusterwerking van kleine OCMW's stil te vallen. Daarnaast zijn er klachten over de grote administratieve rompslomp en gebruikt Vlaanderen de discussie over de Europese staatssteunregels om de controle te verhogen. Verder vroeg de VVSG overleg over het recht-trekken van de historische onevenwichten tussen de OCMW's van de verdeling van de verhoogde staatstoelage.

De VVSG uitte ook vragen bij het beloofde groeipad voor sociale economie en lokale diensteneconomie (minister Homans) en de mogelijke uitbreiding van de plaatsen arbeidszorg (minister Vandeurzen). Ook de toekomst van W² (trajecten werk en welzijn) blijft onduidelijk.

2.4.3 Sociale economie, wijk-werken en dienstencheques

Begin 2017 keurde de Vlaamse regering een voorontwerp van decreet goed over de overgang op 1 januari 2018 van de PWA's naar 'wijk-werken'. De VVSG formuleerde een aantal bekommernissen die ook al eerder aan de Vlaamse regering waren doorgegeven: de tijdelijkheid van de maatregel (maximaal zes maanden, en één keer verlengbaar) in combinatie met het gebrek aan mogelijke doorstroming, de combinatie met andere maatregelen, bv. in de sociale economie en de arbeidszorg en de contingentering in combinatie met de overgangsregeling voor de huidige medewerkers die ervoor zorgt dat het contingent nagenoeg volledig opgebruikt is en er weinig perspectief is voor nieuwe instromers. Voorts vond de VVSG dat de bestaande PWA-vzw's zouden moeten kunnen worden ingezet voor het wijk-werken.

2.4.4 Werk- en zorgtrajecten

Pas ruim drie jaar na de goedkeuring van het decreet over de werk- en zorgtrajecten keurde de Vlaamse regering uitvoeringsbesluiten goed over de activeringstrajecten en de arbeidsmatige activiteiten. Naar aanleiding daarvan drukte de VVSG opnieuw de bekommernis uit bij de invoering van de verschillende activeringsmaatregelen (tijdelijke werkervaring, wijk-werken, arbeidszorg, werk- en zorgtrajecten) op verschillende tijdstippen: er komen nu pas experimenten voor de moeilijkst te activeren doelgroep via de werk- en zorgtrajecten, terwijl de lat binnen de tijdelijke werkervaring en het wijk-werken hoger gelegd wordt en er meer gemikt wordt op doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt. De zwaksten dreigen uit de boot te vallen. Voorts bestaat de vrees voor een sterke bureaucrativering van de trajecten, waardoor minder tijd rest zijn voor cliëntenbegeleiding.

2.4.5 Partnerschap VDAB-VVSG

De VVSG en de VDAB sloten een partnerschapsovereenkomst 'Samen sterk voor lokaal werk' af. Daarmee zetten ze de goede samenwerking voort om te komen tot een sterk lokaal werkgelegenheidsbeleid.

2.4.6 Oprichting Mycadis tegen discriminatie in de dienstenchequesector

Samen met de andere werkgeversorganisaties in de dienstenchequesector richtte de VVSG de vzw Mycadis in. Die zal instaan voor zogenaamde 'mystery calls' om discriminatie op het

vlak van afkomst, geslacht en leeftijd op te sporen. Dit initiatief komt er mede op vraag van minister van Werk Muylers, en werd door hem ook gesubsidieerd.

2.5 Omgeving en milieu

2.5.1 Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

Begin 2017 boog de VVSG zich, op vraag van Vlaams minister Schauvliege, over het Witboek Ruimte Vlaanderen zelf. Dat bleek op diverse punten rekening gehouden te hebben met de VVSG-suggesties en -opmerkingen bij de eerdere werktekst: de kunstmatige opdeling van Vlaanderen in drie regio's is verdwenen en de Vlaamse regering gaat in op de vraag om ook de kosten voor de diverse overheden te berekenen.

De VVSG steunt de keuze om in te zetten op 'transformatie' in plaats van bijkomende open ruimte aan te snijden. De VVSG formuleerde daarnaast een aantal aandachtspunten:

- de samenhang tussen beleidsplannen, structuurplannen en het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen;
- de wijze van samenwerking tussen overheden, met aandacht voor het subsidiariteitsprincipe en het feit dat gemeenten, die overheden zijn, niet zo maar mogen gelijkgesteld worden met het 'middenveld';
- de mogelijkheid om intergemeentelijk samen te werken voor aspecten die de gemeentegrenzen overschrijden;
- werken aan een positief verhaal voor alle types gemeenten, van zeer verstedelijkt tot zeer landelijk en alles daartussen;
- flankerende Vlaamse maatregelen die de ruimtelijke keuzes ondersteunen en zelfs versterken, bv. op het vlak van fiscaliteit of financiering (Gemeentefonds);
- een ruimtelijke herbestemming van slecht gelegen bebouwbare percelen.

De VVSG vroeg uitdrukkelijk om bij de rest van het proces actief betrokken te worden.

2.5.2 Omgevingsvergunning

De VVSG volgde de moeizame uitrol van de omgevingsvergunning nauwgezet op, o.m. via een bevraging bij de gemeenten. Niet alleen zij moesten zich voorbereiden op de geplande start in 2017, dat gold ook voor de Vlaamse overheid. Toen de signalen bleven komen dat dit niet zou lukken, lag de VVSG mee aan de basis van een aantal vergaderingen met minister Schauvliege en de softwarehuizen. Daaruit bleek dat het onmogelijk zou worden om de volledige omgevingsvergunning op 23 februari 2017 in werking te laten treden. Er werd gezocht naar een zo goed mogelijke regeling. Die moest vermijden dat dit belangrijke project in het honderd zou lopen, maar ook het duidelijke signaal geven dat eventueel uitstel slechts van korte duur zou zijn en dat de omgevingsvergunning zeker moest gerealiseerd worden. Met een nooddecreet van eind januari 2017 kreeg een eerste uitstel een juridische basis. Uiteindelijk besliste het parlement om de regeling voor de meeste gemeenten pas in 2018 te laten ingaan.

In december maakte de VVSG een evaluatie. Op basis daarvan bleef de VVSG voorstander van een algemene invoering op 1 januari 2018, omdat het langer aanhouden van twee verguningsprocedures in één gewest niet verantwoord is. Bovendien gaf Vlaanderen aan dat er voldoende zekerheid is dat het Omgevingsloket naar behoren zou werken.

De VVSG wil wel zeer waakzaam blijven en snel na de invoering beoordelen of het systeem nu inderdaad werkt.

2.5.3 Gewestelijke stedenbouwkundige vergunning breedband

De VVSG gaf advies bij een voorontwerp van gewestelijke stedenbouwkundige vergunning over de verplichte aanwezigheid van breedband in nieuwe gebouwen. De VVSG stelde voor om dit niet via een stedenbouwkundige verordening maar in een apart Besluit van de Vlaamse regering te regelen.

2.5.4 Woonreservegebieden

De VVSG stelde vragen bij een brief van Vlaams minister Schauvliege in verband met de gemeentelijke woonreservegebieden. Daarbij moest het college van burgemeester en schepenen tegen 7 juli 2017 aangeven of de gemeente nog in die gebieden geïnteresseerd was, dan wel of ze er liever een andere bestemming zou aan geven. De bedenkingen gingen o.m. over de zeer krappe timing en de vraag over de juridische gevolgen als bepaalde woonreservegebieden voor het college een andere functie kunnen krijgen. In dit hele proces was de grote onbekende de timing en inhoud van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. De VVSG bezorgde deze vragen en bedenkingen aan de minister, en vroeg naar blijvende structurele betrokkenheid bij deze problematiek. Dat resulteerde o.m. in een toelichting door een medewerker van minister Schauvliege aan de raad van bestuur van de VVSG over de resultaten van de bevraging.

2.5.5 Instrumentendecreet

De VVSG gaf uit eigen beweging advies over het voorontwerp van Instrumentendecreet dat de Vlaamse regering begin 2018 een eerste keer goedkeurde. Het bevat de instrumenten die overheden kunnen gebruiken om een actief grondbeleid te voeren, bv. om de doelstellingen van de structuurplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen of andere beleidsdocumenten te realiseren en daarmee het beoogde hogere ruimtelijke rendement te ondersteunen.

De VVSG is er niet van overtuigd dat het Instrumentendecreet dit doel zal bereiken. Gemeenten zullen wellicht niet massaal met de instrumenten aan de slag gaan, waardoor er op het terrein weinig verandert. Dat heeft o.m. te maken met de grote werk- en planlast. Die is deels verklaarbaar door de ingreep in het eigendomsrecht, maar de noodzakelijke capaciteit voor de inzet van sommige van de instrumenten, maakt dat ze naar verwachting slechts in beperkte mate zullen worden gebruikt.

Ten tweede heeft deze regelgeving ook een belangrijke (negatieve) financiële impact voor gemeenten. Ze zullen in meer gevallen een hogere planschade moeten betalen. De bestaande onevenwichtige verdeling tussen de inkomsten uit planbaten (die gaan vooral naar het gewest) en de kosten van de planschade (te betalen door de plannende overheid) blijft ook in de toekomst bestaan. Simulaties wezen uit dat de factuur soms in de miljoenen euro kan lopen,

waardoor gemeenten wellicht niet snel geneigd zullen zijn om bouwgronden een 'zachte' bestemming te geven.

Het instrumentendecreet bevat ook (beperkte) wijzigingen aan de heffing en subsidie voor leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten. De VVSG pleitte uitdrukkelijk en met succes voor het behoud van de verwervingssubsidie voor publieke actoren. Het is wel jammer dat er verder weinig verbeteringen worden aangebracht aan dit instrument, ondanks een grondige evaluatie (waaraan de VVSG meewerkte) die duidelijke verbetervoorstellen aanreikte voor een effectiever instrumentarium.

Samen met dit advies vroeg de VVSG ook dat de Vlaamse overheid snel resultaten boekt in drie initiatieven die er rechtstreeks toe bijdragen dat er niet langer wordt gebouwd in daartoe ongeschikte gebieden: de watergevoelige open ruimte gebieden, de meest kwetsbare waardevolle bossen en de positieve en negatieve lijst van de woonuitbreidingsgebieden. Verder moeten de gemeenten als belangrijke uitvoerders van het Instrumentendecreet betrokken worden bij de verdere totstandkoming van het decreet, en het uitvoeringsbesluit. Tot slot verzette de VVSG zich tegen de verscherpte motiveringsplicht.

Principieel vroeg de VVSG dat de algemene decentralisatietendens richting gemeenten ook zou doorgetrokken worden op het vlak van ruimtelijke ordening.

2.5.6 Gewestelijke verordening publiciteit

De VVSG ging in gesprek met de Vlaamse overheid over de gewestelijke verordening publiciteit. Ze nam een aanvullend standpunt in omdat na het openbaar onderzoek discussie ontstond over de vraag of het ontwerp beantwoordt aan de veranderingen in de publiciteitswereld. Reclame dreigt zich steeds meer op andere manieren te manifesteren dan langs de weg, waardoor de interesse voor reclame op het openbaar domein terugloopt. Dit kan financieel wegen op gemeenten die hier vandaag inkomsten uit halen. Daarom pleit de VVSG om een aantal strenge bepalingen, in overleg met gemeenten en de sector, aan te passen en om te voorzien in een afwijkingsmogelijkheid van de gewestelijke verordening indien zowel de vergunningverlenende overheid als de wegbeheerder van mening zijn dat kan worden afgeweken.

2.5.7 Taxi's

De VVSG werd om advies gevraagd over de door de Vlaamse regering goedgekeurde conceptnota 'Hervorming Vlaamse taxiregelgeving'. Men wil hiermee tot één geïntegreerd kader komen voor alle vormen van individueel bezoldigd personenvervoer. In de grote lijnen van de conceptnota kon de VVSG zich vinden, maar ze formuleerde ook een aantal bedenkingen. Zo pleitte de VVSG voor het behoud van een specifieke niche voor ceremonieel vervoer. Nieuwe spelers moeten inderdaad kansen krijgen, mits ze voldoen aan de wetgeving. Verder stelde de VVSG een prijsvork in plaats van vrije tarifiering voor. Het volledig loslaten van de norm voor het aantal taxi's kan lokaal tot problemen leiden. De VVSG gaf ook aan dat het onderscheid tussen straat- en standplaatstaxi's veel praktische vragen meebrengt. Hetzelfde geldt voor de Vlaams-brede geldigheid van de taxivergunningen. Gemeenten vrezen niet langer sturend te kunnen optreden, maar enkel als uitvoerende vergunningenbeheerder. De VVSG verwacht van de Vlaamse overheid engagementen op het vlak van beheer en handhaving.

2.5.8 Rijbewijzen en rijopleiding

Op 1 oktober 2017 startte de nieuwe rijopleiding. Daardoor moet de begeleider van iemand met een voorlopig rijbewijs ten minste drie uur opleiding gevolgd hebben. Er ontstond in deze periode echter een discussie tussen de federale overheid (bevoegd voor rijbewijzen) en de Vlaamse overheid (bevoegd voor de rijopleiding), waarbij ze elkaars bevoegdheid betwisten en hierover afwisselend tegenstrijdige richtlijnen richting de gemeenten stuurden.

De VVSG riep de beide bevoegde ministers op om snel te overleggen en duidelijkheid te bieden. Tegelijk raadde ze de gemeenten aan om (voorlopig) het Vlaamse standpunt te volgen. Dat werd bevestigd toen bleek dat de Raad van State niet inging op het federaal verzoek tot schorsing.

2.5.9 Decreet gemeentewegen

De VVSG kon zich vinden in de principes van het voorstel van decreet over de gemeentewegen, met o.m. een gelijkaardig statuut voor alle gemeentewegen, het subsidiariteitsprincipe (een beperkt beleidskader en een volwaardige gemeentelijke bevoegdheid), het maximaal gebruik maken van bestaande procedures, het feit dat wegen kunnen niet verjaren door ongebruik, de toegenomen handhavingsmogelijkheden en het niet verplichten van een inventarisatie. Toch formuleerde de VVSG ook enkele opmerkingen. Zo is de opmaak van een gemeentelijk beleidskader gebonden aan een te gedetailleerde procedure en bestaat er onduidelijkheid over de verwervingsplicht van de gemeente versus de erfdienstbaarheid. De VVSG vindt een reglement voor de vergoeding van erfdienstbaarheden niet vanzelfsprekend en wil het dus niet verplichten. Verder wijst de VVSG een apart wegenregister af, maar wil het de integratie in het bestaand plannen- en/of wegenregister Vlaanderen. Het kan ook niet dat een burger op eenvoudig verzoek beslissingen kan opleggen aan de gemeenten. Tot slot is er de vraag naar voldoende handavingsinstrumenten om bestuurlijk effectief te kunnen optreden.

2.5.10 Regierol gemeenten op het vlak van afval

De VVSG besliste om tussenbeide te komen in een procedure van de vzw Coberec bij de Raad van State tegen het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen en Gelijkaardig Bedrijfsafval dat de Vlaamse regering goedkeurde. Coberec betwist immers de regierol van de gemeenten op het vlak van huishoudelijk afval.

2.5.11 Aanleg en financiering rioleringen

De VVSG formuleerde een reeks voorstellen voor een aangepast financieringssysteem voor gemeentelijke rioleringen vanaf de volgende legislatuur. Zo vragen de gemeenten bij het begin van de bestuursperiode meer zekerheid over de subsidies over zes jaar, zodat zij zelf en de rioolbeheerders deze kunnen opnemen in hun meerjarenplanning. Ten tweede is er nood aan meer flexibiliteit en subsidiariteit. De gemeenten en de rioolbeheerders moeten zelf kunnen kiezen welke projecten ze uitvoeren om een afgesproken doel te realiseren. Daarbij kan een subsidiebedrag per behaalde indicator discussies over al dan niet subsidieerbare posten voorkomen. Dat betekent dat gemeenten de middelen ook zouden moeten kunnen inzetten voor zachtere infrastructuur (bv. de aanleg van wadi's, het afkoppelen van verhardingen, enz.). Tot slot moeten de wijzigingen ervoor zorgen dat projecten sneller kunnen worden uitgevoerd. De

stimulansen moeten worden omgedraaid: van wachten op subsidies, naar snel uitvoeren om subsidies te krijgen. Omdat projecten over de lokale legislaturen doorlopen, moeten gemeenten en hun rioolbeheerders om hun doelstellingen te behalen projecten kunnen aanwenden die reeds opgestart werden, maar waarvoor nog geen subsidies uitgetrokken werden.

2.5.12 Economische rapportering rioolbeheer

Op vraag van de VVSG zal de Vlaamse overheid de economische rapportering over het rioolbeheer afstemmen met de informatie die gemeenten reeds aanleveren in het kader van de beleids- en beheerscyclus.

2.5.13 Planschadevergoeding onbebouwbaar maken waterrijke gronden

Signaalgebieden zijn zeer waterrijke gebieden in nog niet bebouwde harde bestemmingen van het gewestplan. Vlaanderen zet via de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid een traject uit om te bepalen wat de toekomst van die gebieden moet worden: van het onbebouwbaar maken (omzetting tot watergevoelige openruimtegebieden) tot het stringent toepassen van de wertoets. Op vraag van de VVSG worden de gemeenten intensief bij dit traject betrokken. Verder ging de Vlaamse overheid in op de VVSG-vraag om de kosten voor de planschade voor die gebieden die ze omzet tot watergevoelige openruimtegebieden op zich te nemen.

2.5.14 Code voor nuts- en infrastructuurwerken langs gemeentewegen

82% van de Vlaamse gemeenten keurde intussen de code voor nuts- en infrastructuurwerken langs gemeentewegen goed. Elders is de beslissing voor binnenkort. De VVSG onderhandelde met een uitgebreide delegatie van diverse gemeenten met de Vlaamse raad voor nutsmaatschappijen om te komen tot een code die zal zorgen voor een betere coördinatie, communicatie en herstel van voetpaden en wegen bij nutswerken in het openbaar domein. Eind 2017 engageerden alle nutsmaatschappijen die lid zijn van de Vlaamse Raad voor Netwerkbeheerders om de manier van werken in deze code te integreren in hun maatschappijen. Vanaf 1 januari 2018 is deze code van kracht op het grondgebied van de gemeenten die de code goedkeurden en wordt dit uitgerold op het terrein.

2.5.15 Uitrol warmtenetten

De VVSG liet zich informeren over het aanbod van Eandis en Infrax aan de gemeenten om al dan niet een gehele of gedeeltelijke beheersoverdracht te beslissen voor de aanleg van gemeentelijke warmtenetten. De VVSG-bestuurders kregen de mogelijkheid om hierover in debat te gaan met de top van Eandis en Infrax.

2.5.16 Kerkenbeleidsplan en restauratiepremies voor beschermde kerken

Sinds begin 2017 kunnen gemeenten voor de restauratie van beschermde kerkgebouwen alleen nog een premie krijgen van de Vlaamse overheid als er een goedgekeurd kerkenbeleidsplan is. Die maatregel zette kwaad bloed bij de gemeenten. Het betekende niet alleen een onverwachte wijziging van de spelregels met zware budgettaire gevolgen, maar bovendien rezen veel twijfels over de wijze waarop de Vlaamse overheid de ingediende kerkenbeleidsplannen beoordeelt. Dat gebeurt aan de hand van een checklist die veel strenger is dan de bepalingen van het decreet. Bovendien bestaan er verschillende opeenvolgende versies van de checklist,

die werden gemaakt toen gemeenten hun kerkenbeleidsplan al klaar hadden. Het gevolg was dat de meeste kerkenbeleidsplannen werden afgekeurd.

De VVSG protesteerde bij Vlaams minister-president Bourgeois tegen deze werkwijze. Ze vroeg dat de afgekeurde kerkenbeleidsplannen zouden worden herbekeken en dat voor de beoordeling alleen de criteria van het decreet zouden gelden. Verder wil de VVSG dat de lokale besturen betrokken worden bij de geplande evaluatie van het onroerenderfgoeddecreet.

2.6 Wonen

2.6.1 Vlaams plan dak- en thuisloosheid

De Vlaamse regering nam in december 2016 akte van het globaal plan dak- en thuisloosheid voor de periode 2017-2019, een onderdeel van het Vlaamse Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019. De VVSG maakt deel uit van het gemengd platform dak- en thuisloosheid dat als reflectie-orgaan fungeerde bij de totstandkoming van het globaal plan. De VVSG betreurt dat er over dit plan geen terugkoppeling of overleg was met dat platform om zo meer tot een integraal en afgestemd beleid tussen verschillende sectoren en niveaus te kunnen komen.

De VVSG stelde vast dat het globaal plan dak- en thuisloosheid veel waardevolle doelstellingen bevat, maar tegelijk vaag geformuleerd is. Zo is de voorgestelde netwerkaanpak positief. De aanpak van dak- en thuisloosheid bevindt zich immers op het snijvlak van wonen, armoedebestrijding en welzijn en verdient dus per definitie een ontkokerde oplossing. Samenwerking en afstemming tussen deze verschillende actoren uit verschillende sectoren en beleidsdomeinen is dus noodzakelijk. Voor de VVSG is het logisch dat het lokaal bestuur als regisseur van het lokaal armoedebestrijding en lokaal woonbeleid in samenspraak met de betrokken actoren mee kan beslissen aan wie die middelen toekomen, hoe het netwerk gevormd wordt en hoe de middelen ingezet worden om zo die regisseursrol ten volle te kunnen spelen en te kunnen inspelen op meer lokale en regionale noden op het vlak van dak- en thuisloosheid.

De VVSG vroeg o.m. duidelijkheid over het budget voor de verschillende acties én een gelijke behandeling van de partners in de samenwerking. Een verdeling van de middelen op regionaal niveau (via de CAW's) houdt het risico in dat niet alle besturen betrokken raken. Voor de VVSG zou de regie het best bij de lokale besturen liggen, die de middelen dan verder kunnen verdelen. De VVSG overlegde hierover met het kabinet van minister Vandeurzen.

2.6.2 Huurdecreet

De zesde staatshervorming maakte het Vlaams Gewest bevoegd voor de regels over private woninghuur. Ter uitvoering van deze bevoegdheid werkt de Vlaamse Regering aan een Vlaams Huurdecreet.

De VVSG staat principieel achter de idee dat een huurwoning moet voldoen aan de woningkwaliteitsnormen, maar vraagt de nodige ondersteuning als door de voorgestelde maatregelen in het ontwerp van huurdecreet een grote stijging van het aantal aanvragen voor een conformiteitsattest bij de gemeente komt.

Eén van de opvallendste voorstellen in het ontwerp van huurdecreet is de verhoging van de huurwaarborg van twee naar drie maanden. Ze koppelt dit aan een huurwaarborglening, waarbij de huurder de huurwaarborg kan storten op een geblokkeerde rekening zonder dat de verhuurder de afkomst van het geld kent.

Voor de VVSG moet er een evenwicht gezocht worden tussen de rechtmatige wens van verhuurders dat de huurprijs betaald wordt en de verhuurde woning goed onderhouden wordt enerzijds, en het verhogen van de toegang tot de private woninghuurmarkt voor mensen met een bescheiden inkomen anderzijds. De VVSG kijkt daarom uit naar de concrete uitwerking van de huurwaarborglening die ervoor moet zorgen dat verhoging van de huurwaarborg van twee naar drie maanden niet werkt als uitsluitingsmechanisme voor zwakke huurders. Louter het verhogen van de huurwaarborg als antwoord op de terechte vraag naar meer zekerheid voor de verhuurders, is te beperkt. Die verhoging betekent immers voor die gezinnen die moeten lenen voor de huurwaarborg ofwel een langere maandelijkse afbetalingstermijn van de huurwaarborg ofwel een hogere maandelijkse afbetaling. Mogelijke betaalbaarheidsmoeilijkheden duren dus langer of worden groter.

De VVSG deed ook de suggestie om de toegankelijkheid van de private huurmarkt voor de huurder en de zekerheid voor de verhuurder te verhogen, te realiseren via een combinatie van instrumenten zoals het huurwaarborgfonds, de huurwaarborglening en het huurgarantiefonds. Tegelijk wees de VVSG op andere belangrijke drempels voor de toegang tot en de betaalbaarheid van de private huurmarkt, zoals bijvoorbeeld de hoge kostprijs die aan de huurder aangerekend wordt voor de plaatsbeschrijving. Deze kosten kunnen immers niet gecupereerd worden. De combinatie van alle kosten bij het huren op de private huurmarkt (huurwaarborg, eerste maand huur, de verhuiskosten en plaatsbeschrijving) zorgt ervoor dat het beginnen huren van een woning voor veel mensen een zware financiële dobber is. De VVSG vraagt aan de overheid om hier de nodige aandacht aan te besteden en de extremen te beperken.

2.6.3 Huurwaarborglening

De Vlaamse overheid wou in eerste instantie de OCMW's betrekken bij het uitwerken van de huurwaarborglening. De VVSG was bereid om verder te praten, maar toonde zich weinig enthousiast over het voorstel en had veel vragen bij de voorgestelde modaliteiten. Zo zouden mensen die verhuizen naar een gemeente buiten het Vlaamse gewest geen beroep kunnen doen op de huurwaarborglening. Nochtans is het OCMW van de Vlaamse gemeente waaruit die persoon vertrekt, bevoegd voor het verlenen van de huurwaarborg. Ook stelde de VVSG vast dat er twee huurwaarborgsystemen naast elkaar zouden blijven bestaan binnen het OCMW. Verder vond de VVSG het onlogisch dat de Vlaamse overheid een kwaliteitscontrole van de woning door het OCMW verbiedt voor het afleveren van de huurwaarborg, terwijl het ontwerp van huurdecreet aangeeft dat elke huurwoning moet beantwoorden aan de elementaire vereisten van veiligheid, gezondheid en woningkwaliteit.

Ook stelde de VVSG dat de OCMW's niet de middelen hebben om elke aanvrager van een huurwaarborg blijvend op te volgen en rezen er vragen over de bevoegdheid van OCMW's bij een verhuis naar een andere gemeente. De VVSG wees ook op de haalbaarheid van de terugbetalingstermijn voor de cliënt.

De VVSG liet ook weten dat de werklust die dit systeem zou meebrengen (monitoring, rapportering e.d.) draaglijk moet zijn in verhouding met de geplande beheersvergoeding. De VVSG gaf deze bedenkingen door aan Vlaams minister van Wonen Homans. Zij besliste daarop om de piste om de huurwaarborglening via de OCMW's te verdelen niet verder uit te werken.

2.6.4 Aanpassing huurprijsberekening in sociale woningen

Vlaams minister van Wonen Homans wil de wijziging van de berekening van de huurprijzen voor sociale woningen, die eerst al werd doorgevoerd voor de socialehuisvestingsmaatschappijen, in 2018 gradueel uitbreiden naar sociale woningen die verhuurd worden door lokale besturen en het Vlaams Woningfonds.

Voor de VVSG is het uiterst belangrijk dat de overgang naar de nieuwe berekening voor alle partijen, dus zowel voor de huurders als voor de lokale besturen, op een transparante wijze verloopt. OCMW's en andere lokale besturen die sociale woningen verhuren moeten voldoende tijd krijgen om deze andere huurprijsberekening in te voeren. Het lokaal bestuur zal zich intern moeten voorbereiden (softwarematig) én moeten communiceren met de huurders. De Vlaamse overheid moet hen hierin voldoende ondersteunen.

Er moet ook over gewaakt worden dat de kosten (zoals software) die OCMW's hiervoor moeten maken niet excessief mogen zijn. Mochten er door de andere berekeningswijze ook minder inkomsten zijn voor de OCMW's, dan moeten die gecompenseerd worden, bv. door ook een beroep te kunnen doen op de gewestelijke sociale correctie die nu al bestaat voor de socialehuisvestingsmaatschappijen.

2.6.5 Wonen in eigen streek

De VVSG nam een standpunt in over een conceptnota 'wonen in eigen streek' van enkele Vlaamse parlementsleden. De VVSG steunt de vraag naar gemeentelijke instrumenten om betaalbaar wonen te stimuleren en sociale verdringing tegen te gaan. Maar het moet ook gaan om een 100% juridisch sluitende regeling, zodat gemeenten die de maatregelen toepassen niet op een vernietiging botsen (cf. de zogenaamde sociale last). Daarbij rijst de vraag of het algemeen belang voldoende is aangetoond en de regeling voldoende selectief is. Verder is het onduidelijk hoe het zit met de privacyregels, de controle op de voorwaarden van inschrijving, de rol van de gemeente daarin, de billijkheid van de ongelijke behandeling van publieke en private gronden verantwoord, enz.

Het is verder ook onzeker of de regelgeving effect zal hebben en of alternatieven voldoende onderzocht zijn. Voorts is de focus op nieuwbouw vreemd, want die behelst slechts een klein deel van de markt. Er rijzen ook praktische vragen, zoals de verhouding met de maatregelen 'Vlabinvest' of de wijze van toewijzing van woningen. Tot slot gaf de VVSG aan dat de problematiek van verdringing zich ook afspeelt in andere gebieden in Vlaanderen, zoals bv. aan de kust.

2.6.6 Sociaal beheersrecht

De VVSG gaf advies aan de Vlaamse regering over een voorontwerp van decreet dat het zogenaamde sociaal beheersrecht aanpast. Het gaat om een instrument dat gemeenten, OCMW's, sociale huisvestingsmaatschappijen en socialeverhuurkantoren de mogelijkheid

biedt om ongeschikte of onbewoonbare verklaarde woningen en conforme leegstaande woningen in beheer te nemen, ze conform te maken aan de woonkwaliteitsnormen en te gebruiken voor als sociale huurwoning. Het instrument werd de voorbije twintig jaar amper gebruikt. De VVSG apprecieert het feit dat de wijziging vooral gebaseerd is op suggesties van de lokale besturen. De VVSG kan zich dus grotendeels vinden in de voorgestelde wijzigingen. Omdat het gaat om een – weliswaar tijdelijke – aantasting van het eigendomsrecht, is het uitoefenen van het sociaal beheersrecht niet vanzelfsprekend. Vaak gaat het om onwillige eigenaars die juridisch goed ondersteund worden. Alvorens eraan te beginnen, is het dus belangrijk dat een gemeente goed geïnformeerd is.

Voor de VVSG moet het sociaal beheersrecht een 'ultiem instrument' blijven. Men mag dus niet denken dat elke gemeente op alle in aanmerking komende woningen sociaal beheer moet uitoefenen. Het blijft een lokale keuze, die o.m. rekening houdt met de werklast, de juridische procedure en de draagkracht van de gemeente.

Om van het sociaal beheersrecht echt een zinvol instrument te maken, rekent de VVSG ook voor de gemeenten ook op effectieve ondersteuning door de Vlaamse overheid. De VVSG uitte deze verzuchtingen op 22 maart 2018 tijdens een hoorzitting in het Vlaamse Parlement. Ondertussen zijn de decreetswijzigingen aan het sociaal beheersrecht door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

2.7 Economie

2.7.1 Decreet integraal handelsvestigingsbeleid

De VVSG volgde het decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid (van 15 juli 2016) van ontwerp tot goedkeuring nauwgezet op. Met het oog op de gefaseerde inwerkingtreding investeerde de VVSG sterk in de praktische vertaalslag van het decreet. Op vraag van de VVSG kwam er niet alleen een uitgebreide leidraad voor de gemeenten, deze werd hun ook via verschillende fora (Platform Centrummanagement en regionale overlegtafels economie) omstandig toegelicht met het oog op een vlotte inwerkingtreding. Verder vroeg de VVSG met succes aandacht voor bijkomende verduidelijkingen op het vlak van de conformiteit met de Europese Dienstenrichtlijn, een werkbare integratie in de omgevingsvergunning en meer duidelijkheid over de handelsvestigingsconvenanten. Tot slot blijft de VVSG pleiten voor een verdere verfijning van de vier categorieën van kleinhandel en een werkbaar handhavingskader.

2.7.2 Ambulante handel

Nadat Vlaanderen in 2014 bevoegd werd voor ambulante handel startte het met een herziening van de regelgeving. De VVSG slaagde er aan de hand van een uitgebreid en onderbouwd memorandum in om een sterke invloed uit te oefenen op dit nieuwe kader. Daardoor wordt grotendeels tegemoetgekomen aan de verzuchtingen van de gemeenten op het vlak van beleidsautonomie en administratieve vereenvoudiging. De complexe regels en de administratieve lasten van weleer zijn in het belang van de gemeenten én de marktkramers grondig vereenvoudigd. Binnen een beperkt Vlaams kader is er nu veel meer ruimte voor lokale beleidskeuzes en maatwerk.

Enkele van de belangrijkste verwezenlijkingen zijn de vereenvoudiging van de occasionele verkoop door verenigingen, de mogelijkheid tot voorinschrijving voor losse standplaatsen, een betere regeling voor de overdracht van standplaatsen, een einde aan de zwarte handel in openbaar domein door de afschaffing van voorrangsbepalingen voor standwerkers en een vereenvoudigde vooropzeg. De VVSG pleitte ook met succes voor een uitgebreide leidraad en zorgde zelf voor een modelreglement dat een houvast biedt om de gecreëerde autonomie op maat van de eigen gemeente te kunnen invullen.

2.7.3 Hinderpremie

De VVSG formuleerde beleidsaanbevelingen over de hinderpremie, die in werking trad op 1 juli 2017. Daardoor kwam er na overleg met het kabinet van minister Muylers en Vlaio verschillende bijsturingen. Zo krijgen de gemeenten sinds 1 april 2018 automatisch een bericht als er brieven over de hinderpremie worden verstuurd naar de handelaars.

Verder vraagt de VVSG om de hinderzone in GIPOD te visualiseren (en dus niet enkel de werfzone zoals nu het geval is) zodat iedereen kan zien welke zone in aanmerking komt voor de hinderpremie. Een verplicht mailadres voor ondernemers zou ook in het kader van de hinderpremie een serieuze administratieve vereenvoudiging en efficiëntiewinst opleveren.

2.7.4 Vrijstelling onroerende voorheffing omvorming handelspand tot woning

Vlaams minister Tommelein nam met het ontwerpdecreet fiscale gunstmaatregelen het initiatief om de bestaande vrijstelling van onroerende voorheffing bij het omvormen van een klein handelspand naar een woning, te vereenvoudigen (minder voorwaarden) en uit te breiden (in tijd en naar toepassingsgebied). De VVSG ondersteunt deze aanpassingen principieel, inclusief de uitbreiding naar het stimuleren van wonen boven winkels in de kernwinkelgebieden. Maar de beperking van het toepassingsgebied voor de volledige omvorming van handelspand tot woning tot de zogenaamde 'winkelarme gebieden' is volgens de VVSG een foute keuze. Deze keuze impliceert immers dat gemeenten eerst deze winkelarme gebieden moeten aanduiden via een verordening of een RUP. Het ware veel eenvoudiger geweest als de Vlaamse regering zelf het toepassingsgebied zou bepalen (bv. de volledige bebouwde kom minus het kernwinkelgebied) en dat gemeenten dit desgewenst kunnen verfijnen. Verder blijft de VVSG erop hameren dat het niet wenselijk is dat Vlaanderen beleid voert op basis van lokale belastingen (ondanks de geplande compensatieregeling voor de gemeentelijke mindertvangsten).

2.7.5 Logiesdecreet: aanpak informele logies

De VVSG maakt deel uit van de werkgroep uitvoeringsbesluit van het nieuwe logiesdecreet dat in werking trad op 1 april 2017. Via deze werkgroep woog de VVSG op het nieuwe logiesdecreet en bewaakt ze mee de verdere opvolging. Dat leidde o.m. tot een pleidooi voor de opmaak van brochures over het nieuwe logiesdecreet, maar vooral over de regels op het vlak van ruimtelijke ordening én fiscaliteit. Twee brochures werden intussen opgeleverd, de laatste komt binnenkort. Verder blijft de VVSG aandringen op een betere ondersteuning van gemeenten in hun aanpak van de zogenaamde informele logies, met inbegrip van het vrijgeven van de

data door de platformaanbieders (o.m. AirBnB). Enkel zo kan een gemeente hierop handhaven en een gelijk speelveld creëren voor alle betrokkenen.

2.8 Diverse dossiers

2.8.1 Cultureel erfgoed

De VVSG nam een standpunt in over het voorontwerp van decreet over cultureel erfgoed. Dat was mede gevoed door de vrees van gemeenten met een erfgoedconvenant dat de subsidies zouden kunnen verminderen. De VVSG-vraag om de afspraken voor een complementair beleid bij decreet in plaats van via een protocol te verankeren, werd gerealiseerd. Het decreet zegt dat lokale besturen betrokken moeten worden bij de totstandkoming van de visienota van de bevoegde minister, de beoordelingsprocedures en de beheersovereenkomst van erfgoedorganisaties op hun grondgebied. De VVSG consulteerde in die context, samen met het steunpunt FARO, de besturen betrokken bij musea, erfgoedconvenanten en culturele archieven. De bijdrage aan de visienota die daaruit voortvloeide ging naar Vlaams minister van Cultuur Gatz met de vraag om de aanbevelingen te integreren in zijn visienota en het cultureel erfgoeddecreet.

2.8.2 Aandacht voor landelijke gemeenten

De VVSG ging in overleg met de Vlaamse Landmaatschappij om een aantal specifieke bezorgdheden vanuit de landelijke gemeenten te bespreken.

2.8.3 Recuperatie betaalde bijdrage aan het energiefonds

Op vraag van een gemeente onderzocht de VVSG de opportuniteit en mogelijkheid om namens de besturen een groepsvordering in te stellen om de betaalde bedragen aan energieheffing te recupereren nu het Grondwettelijk Hof deze heffing heeft vernietigd.

De VVSG besliste om een dergelijke vordering niet in te stellen. Een juridische analyse leerde dat de kansen op succes zeer klein waren (het Grondwettelijk Hof liet de gevolgen van de heffing overeind tot eind 2017). Bovendien zou het politiek een moeilijk signaal zijn omdat die heffing net dient om de door de netbeheerders (die in gemeentelijke handen zijn) massaal opgekochte groenestroomcertificaten terug te betalen.

2.8.4 Vlaams Stuurorgaan Informatie en ICT-beleid

De VVSG verwelkomde de creatie van een Vlaams Stuurorgaan Informatie en ICT-beleid en de rol die de lokale besturen daarin, via de VVSG, toebedeeld krijgen. Er is dringend nood aan meer strategische coördinatie op Vlaams niveau. Nu kost het zeer veel geld aan elk bestuur om alle digitale processen te integreren in het gebruikte platform van de organisatie, om de nieuwe toepassingen te laten communiceren met elkaar op een lokaal niveau. Er is geen uitwerking als totaalconcept, enkel een interbestuurlijk proces dat elke ontwikkelaar op zijn beurt moet ontwikkelen op vraag van het bestuur.

3 Internationale dossiers

3.1 Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDGs) prominenter op de agenda

Sinds 2015 krijgen de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDGs) meer aandacht binnen de gemeenten. De VN-Agenda 2030 is universeel, werkt transversaal en doet een appél op alle overheidsniveaus. Sinds 2016 begeleidt de VVSG de Vlaamse lokale besturen in het gemeentelijk vertalen van deze internationale agenda (door piloottraject, door sensibiliserende activiteiten, als zogenaamde 'SDG-voice'). Ook de Vlaamse regering vertaalde de SDGs naar een nota 'Vizier 2030', waarover ze het advies van de VVSG vroeg. De VVSG lanceerde er het voorstel om een breed gedragen SDG pact aan te gaan tussen Vlaamse overheid en lokale besturen om zo maximaal de krachten te bundelen rond gezamenlijke resultaten.

3.2 Europees beleid

De VVSG neemt deel aan werkgroepen van haar Europese koepel, de CEMR, die instaat voor de gezamenlijke belangenbehartiging van lokale besturen ten aanzien van de Europese instellingen. De hervorming van de Europese regelgeving voor gegevensbescherming, de rol van lokale besturen als werkgever en de voorbereiding van de sociale dialoog, de herziening van de richtlijnen afval en de circulaire economie zijn voorbeelden van afgeronde en lopende dossiers. Europees beleid komt stapsgewijze tot stand. De belangenbehartiging voor dossiers loopt over meerdere jaren. Een actueel aandachtspunt is de opmaak van het nieuwe Europese meerjarig financieel kader (MFK 2021-2027).

De VVSG zorgt eveneens voor bijdragen vanuit de kennis en goede praktijken van Vlaams lokaal beleid aan Europese en internationale conferenties

3.3 Samenwerking met VLEVA

In samenwerking met het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap VLEVA hebben de VVSG en het Kenniscentrum Vlaamse steden in een beleidsdialoog met de Vlaamse leden van het Europees parlement gewezen op het belang van de stedelijke en lokale dimensie van het Europese beleid. Deze dialoog wordt jaarlijks herhaald.

Jan Leroy (red.)

23.5.2018